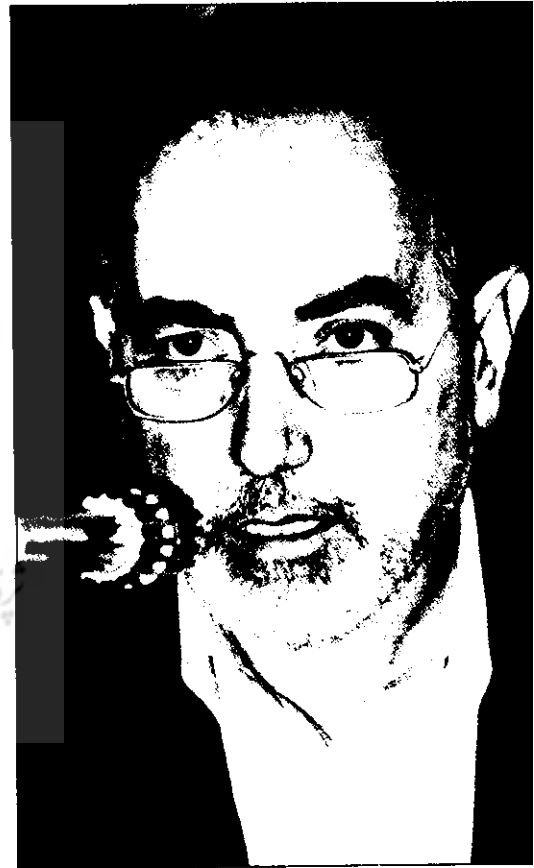

حسابداری و کنترل وجوه نقد

* نظام‌الدین ملک‌آرایی

حسابداری وجوه نقد

وجوه نقد در ترازنامه جزو ارقام دارایی جاری گزارش می‌شود. داراییهای جاری شامل موجودی نقد و داراییهای غیرنقدی کوتاهمدت است که

● برنامه‌ریزی بر تصمیمگیری پایه دارد و به آینده می‌نگرد. برای تصمیمگیری نسبت به آینده به دو چیز نیاز داریم. اول اطلاعات و دوم الگو. پرفسور هربرت سایمون Herbert Simon فرایند تصمیمگیری را به سه مرحله زیر تقسیم می‌کند:

۱. آگاهی Intelligence. برای تصمیمگیریهای آگاهانه نیاز به اطلاعات مالی است. نیاز اطلاعاتی تصمیمگیرندگان را می‌توان به دو گروه عمده زیر تقسیم کرد:

الف - اطلاعات برون سازمانی که از خارج سازمان به دست می‌آید؛ مانند سیاستهای مالیاتی، گمرکی و ارزی دولت.

ب - اطلاعات درون سازمانی که از داخل سازمان تأمین می‌شود. بخش کوچکی از این اطلاعات جنبه غیرمالی و بخش عمده آن جنبه مالی دارد و در تصمیمگیریهای مالی و تجاری نقش اساسی بازی می‌کند. اطلاعات مالی را سیستم حسابداری فراهم می‌کند. این اطلاعات مربوط به گذشته است و به خودی خود ارزش چندانی ندارد و حتی در بسیاری از موارد ممکن است دریغ‌آمیز و تأسف‌انگیز هم باشد. این اطلاعات معمولاً از سه نوع واقع‌زیر سرچشمه می‌گیرد:

الف - وقایعی که نتایج آن به دست آمده است. مانند فروشهای نقد و فروشهای نسبه که تسویه شده‌اند.

ب - وقایعی که نتایج آن هنوز کامل نشده است. مانند فروشهای نسبه که مطالبات آن تسویه نشده‌اند.

ج - وقایعی که در جریان هستند و نتایج آن در آینده معلوم خواهد شد. مانند پیش‌دریافتهای موسسه بابت فروشهای آینده.

در جریان عملیات عادی یک مؤسسه طی یک سال از تاریخ ترازنامه به نقد تبدیل می شوند (مانند سرمایه گذاریها و مطالبات کوتاهمدت)، فروخته می شوند (مانند موجودی کالا) و یا به مصرف می رسند (مانند ملزومات و سایر پیش پرداختهای کوتاهمدت هزینه). در مؤسساتی که داراییهای غیرنقدی کوتاهمدت در مدتی طولانیتر از یک سال به نقد تبدیل می شود، ملاک طبقه بندی ارقام در شماره داراییهای جاری، دوره گردش عملیات (Operating Cycle) است.

در مورد حسابداری وجوه نقد یادآوری نکات زیر لازم است:

۱. تعریف وجوه نقد. اصطلاح نقد در حسابداری به پول و هر نوع سندی گفته می شود که به عنوان سپرده دیداری مورد قبول بانک باشد. مانند: اسکناس و سکه های فلزی رایج کشور، چک، حواله نقدی و سپرده های قرض الحسنه اعم از جاری و پس انداز. بنابراین، اقلامی نظیر سفته، برات، چک مدت دار و تمبر پستی جزو وجوه نقد شمرده نمی شود. چکهای مدت دار جزو مطالبات و تمبر پستی جزو ملزومات یا

۲. طراحی Design. در مرحله طراحی، با انتخاب و مقایسه اطلاعات و ارقام و تعیین رابطه بین آنها، وقایع گذشته را که کامل شده اند ارزیابی کرده، پیشبینی می کنیم که وقایعی که در جریان هستند و یا هنوز کامل نشده اند احتمالاً چه نتایج را در آینده به بار خواهند آورد. انسان قادر است علاوه بر واقعیات عینی موجود تصاویری نیز از آنچه نیست برای خود ترسیم کند و این خود سرچشمه پیشرفت و تحول جوامع بشری در طول تاریخ است.

۳. گزینش Chose. در مرحله گزینش، راههای ممکن کار را تحلیل و نتایج محتمل هر راه کار را بررسی می کنیم و ملاً مناسبترین راه کار را برمی گزینیم و یا راه کار تازه ای می یابیم.

بنابراین، عملکرد اطلاعاتی مهمترین عملکرد هر سیستم حسابداری است. چون هم مدیریت را در برنامه ریزی و هدایت عملیات یاری می کند و هم اشخاص ذینفع، ذیحق و ذیعلاقه را قادر می سازد تا راجع به موسسه آگاهانه تصمیمگیری کنند. عملکرد اطلاعاتی سیستم حسابداری به عملکرد کنترلی منجر می شود. مقایسه اطلاعات راجع به گذشته با اطلاعات سال یا سالهای قبل و با پیشبینیها و برنامه ها موجب اندیشه درباره اقدامات تصحیحی و تعدیلی و اجرای آنها می شود. یعنی با آگاه کردن مدیران در سطوح مختلف، تصمیمگیریهای آنان را منطقی می سازد.

برای آنکه اطلاعات مالی در تصمیمگیری موثر واقع شود باید به نحو صحیح و مطابق اصول و قواعد حسابداری، جمع آوری، پردازش و گزارش شده باشد. این مقاله به این نکته تاکید دارد که اطلاعات مربوط به وجوه نقد چگونه باید حسابداری شود تا مدیریت را در برنامه ریزی و کنترل وجوه نقد یاری کند. ●

پیش‌پرداخت‌های هزینه‌های پستی به حساب می‌آید. ارزش‌های خارجی در صورتی که بدون هیچ قید و شرطی قابل تبدیل به ریال باشد جزو نقد محسوب می‌شود.

۲. ویژگیهای نقد. هر مبلغی که به عنوان موجودی نقد در بخش داراییهای جاری ترازنامه گزارش می‌شود باید از دو ویژگی زیر برخوردار باشد:

۱-۲ - نقد یا در حکم نقد باشد. یعنی بدون هیچ‌گونه تاخیری بتوان آن را برای خرید کالا و خدمات و یا ایفای تعهدات جاری مؤسسه به کار برد.

۲-۲ - بسرای استفاده از آن محدودیتی وجود نداشته باشد. وجوهی که استفاده از آنها دارای محدودیت است با توجه به نوع محدودیت در ترازنامه جزو سایر اقلام جاری یا داراییهای غیر جاری طبقه‌بندی می‌شود. مانند وجوهی که در یک مؤسسه برای خرید یا احداث دارایی یا پرداخت بدهیهای درازمدت در حسابی خاص نگهداری می‌شود یا موجودی در حسابهای بانکی خارج از کشور که استرداد آن به ایران امکانپذیر نیست و یا موجودی نقد که به حکم مقامات قضایی موقتاً مسدود شده باشد.

۳. اهمیت وجوه نقد. وجوه نقد مهمترین دارایی و لازمه کسب و کار واحدهای تجاری اعم از کوچک و بزرگ است. زیرا:

۱-۳ - به سرعت و آسانی به انواع دیگر دارایی تبدیل پذیر است.

۲-۳ - عملیات نقدی بخش مهمی از فعالیت روزانه مؤسسات را تشکیل می‌دهد.

۳-۳ - تعهدات جاری اغلب با وجوه نقد تسویه می‌شود.

۴. اداره وجوه نقد. به خاطر اهمیتی که وجوه نقد نسبت به سایر اقلام دارایی دارد باید به نحو صحیح اداره، کنترل و مدیریت شود. هدف از اداره وجوه نقد عبارت است از:

۱-۴ - جلوگیری از سرقت، تقلب و استفاده نادرست از وجوه نقد.

۲-۴ - نگهداری مدارک صحیح از دریافتها و پرداختها و موجودی نقد.

۳-۴ - فراهم آوردن موجودی نقد کافی برای واریز تعهدات جاری

۴-۴ - سرمایه‌گذاری وجوه نقد بلااستفاده.

۵. توقف ناشی از کمبود وجوه نقد. به خاطر اهمیتی که وجوه نقد در اداره یک مؤسسه دارد اگر درست مدیریت نشود ممکن است مشکلاتی بسیار از جمله ورشکستگی مؤسسه را موجب شود. قانون تجارت، ورشکستگی را نتیجه توقف واحد تجاری تعریف کرده است و توقف را ناتوانی واحد تجاری از پرداخت بموقع بدهیها دانسته است. توقف را می‌توان به دو دسته کلی زیر

تقسیم کرد:

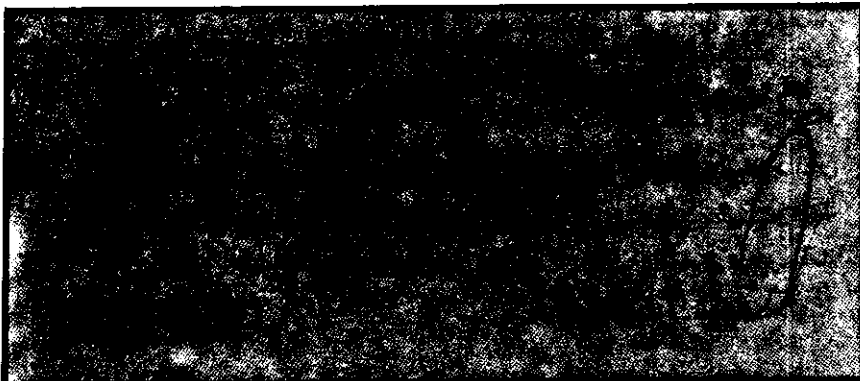
الف - توقف واقعی Real Insolvency که در آن بدهیهای مؤسسه بیش از داراییهای آن است.

ب - توقف عملی Technical Insolvency. که در آن ممکن است داراییهای یک مؤسسه بیش از بدهیهای آن باشد اما مؤسسه وجوه نقد کافی برای پرداخت بدهیهای جاری در سررسید نداشته باشد.

۶. آزمون صحت موجودی نقد. در پایان هر ماه برای آزمون صحت موجودی نقد در بانک باید اقدامات زیر انجام گیرد:

۱-۶ - تطبیق مانده حساب بانک در دفترکل با مانده حساب جاری در دسته چک. عملیات نقدی ابتدا در دفتر روزنامه و سپس به دفترکل نقل می‌شود. بنابراین، اگر تمام دریافتهای نقدی به بانک واریز و تمام مخارج با صدور چک پرداخت شود باید مانده حساب بانک در دفترکل یا موجودی حساب جاری، طبق دسته چک، مساوی باشد.

اگر مانده حساب بانک در دفترکل با مانده حساب جاری در دسته چک مساوی نباشد، ابتدا باید با تهیه تراز

بانک صادرات ایران

ت. س. ع. با سرمایه هیئت ملیاردهای، تمام پرداخت شده.
شعبه

تاریخ ۲۵/۱/۱۳۵۸
شماره

گواهی نامه عدم پرداخت $\frac{\text{تمام}}{\text{قسمی از}}$ وجه چک

چک شماره ۷۹۰۵۱۴ مورخ ۲۵/۱/۵۸ به مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال
مبلغ (به حرف) (درست مطبوعه ارسال تمام) عهده حساب جاری شماره ۵۹۰۱۳

دارفوقشناسنامه
دارنده گذرنامه
لیت شده
شماره ۶۵۵

باب پنجم شرکت

شماره (۱) برای اطلاع چک

مدیر / مدیر یا مدیران

آزمایشی از تساوی مانده های بدهکار و
بستانکار دفتر کل مطمئن شد.
در صورتی که حسابهای دفتر کل توازن
داشته باشد، اشتباه به احتمال زیاد به
درج اطلاعات در دسته چک مربوط
می شود. اشتباهاتی که معمولاً در نوشتن
دسته چک رخ می دهد عبارتند از:

بانک به مانده موجودی در دسته چک.
ه- واریز نکردن دریافت های نقد به
حساب جاری. در این صورت، مانده
حساب بانک در دفتر کل باید با حاصل
جمع موجودی نقد در صندوق و بانک
مساوی باشد.

الف - اشتباه در محاسبات مربوط به
تعیین مانده حساب جاری در دسته
چک.

تصحیح هرگونه مغایرت یا اشتباه در
دسته چک باید در آخرین رقم موجودی
در ته چک اعمال گردد.

ب - انتقال مانده غلط از یک صفحه
دسته چک به صفحه دیگر.

۶-۲ - تهیه صورت مغایرت بانکی.
پس از آنکه مانده حساب بانک در دفتر
کل با مانده موجودی در دسته چک

ج - کسر نکردن چکهای صادر شده
از مانده موجودی در دسته چک.

د - اضافه نکردن وجوه واریز شده به

مطابقت کرد، مرحله بعد، تطبیق مانده
حساب بانک در دفتر کل (یا مانده
حساب جاری در ته چک) با
صورت حساب ارسالی بانک است.
موجودی طبق صورت حساب ارسالی
بانک به ندرت با مانده حساب بانک در
دفتر کل مطابقت دارد. این مغایرت،
الزاماً ناشی از اشتباه در ثبت عملیات
نقدی از طرف بانک یا دارنده حساب
نیست. حتی اگر تمام عملیات نقدی
بدرستی در مدارک بانک و دارنده
حساب ثبت شده باشد به دلیل آنکه
برخی از عملیات نقدی در مدارک بانک
و دارنده حساب همزمان ثبت نمی شود،

ورق بزنید

معمولاً مدارک دو طرف باهم مطابقت ندارد و در نتیجه برای اصلاح یا تعیین موجودی واقعی در حسابجاری به دلایل زیر این دو مدرک باید باهم مقابله شود:

الف - کشف اشتباهاتی که در ثبت عملیات نقدی رخ داده است.

ب - فراهم آوردن اطلاعات لازم برای بروز کردن Updating مدارک حسابداری.

ج - به دست آوردن مانده صحیح موجودی نقد برای انعکاس در ترازنامه. برخی از عواملی که موجب مغایرت مانده حساب جاری طبق مدارک دارنده حساب و صورتحساب ارسالی بانک می شود عبارتند از:

الف - چکهای معوق. چکهایی است که دارنده حساب صادر و از موجودی حساب جاری کسر کرده است اما تا تاریخ تهیه صورتحساب بانک برای وصول به بانک ارائه نشده اند.

ب - اقلام بین راهی. پول نقد و چکهایی است که توسط دارنده حساب به بانک تودیع شده است اما تا تاریخ تهیه صورتحساب بانک به حساب سپرده گذار منظور نشده است

ج - وصولیهای مستقیم بانک. وجوهی است که بانک به نمایندگی از طرف دارنده حساب وصول و به حساب سپرده گذار منظور کرده اما اعلامیه بستانکار آنها تا پایان ماه به دست دارنده حساب نرسیده است. مانند مبالغی که بانک بابت سود سهام و حق اشتراک به حساب سپرده گذار وصول می کند.

د - حق الزحمه و هزینه های بانکی.

مبالغی است که بانک بابت ارائه برخی از خدمات مانند وصول مطالبات، حواله پول، تحویل دسته چک از حساب سپرده گذار برداشت کرده اما اعلامیه بدهکار آنها تا پایان ماه به دست دارنده حساب نرسیده است.

ه - چکهای برگشتی. چکهایی است که دارنده حساب پشت نویسی و برای وصول به بانک تودیع کرده اما به دلایل متعددی برگشت شده است. مهمترین دلایلی که موجب برگشت چک می شود عبارتند از:

- امضای صادرکننده چک با نمونه امضای وی در بانک مطابقت نکند (نقص امضاء)

- چک به تاریخ آینده صادر شده باشد (چک وعده دار)

- صادرکننده چک دستور عدم پرداخت چک را به بانک داده باشد* (دستور توقیف چک)

و - اشتباه در ثبت عملیات نقدی. مغایرت علاوه بر وقفه زمانی Time Lag ممکن است ناشی از ثبت عملیات نقدی از جانب بانک یا دارنده حساب باشد. مهمترین اشتباهاتی که ممکن است دارنده حساب مرتکب شود عبارتند از:

- نوشتن مبلغ متفاوت در متن چک و ته چک.

- ثبت نکردن صدور چک در ته چک یا در دفتر روزنامه

- ثبت نکردن وجوه واریز شده به

* صادرکننده یا دارنده چک فقط در صورت مفقود شدن، سرقت و جعل چک می تواند دستور عدم پرداخت وجه چک را بدهد.

بانک در ته چک یا در دفتر روزنامه.

- ثبت عملیات مربوط به یک حساب جاری در حساب جاری دیگر (در موسساتی که حسابهای جاری متعدد در بانک دارند).

این گونه اشتباهات باید در مدارک دارنده حساب اصلاح شود.

مهمترین اشتباهاتی که ممکن است بانک مرتکب شود عبارتند از:

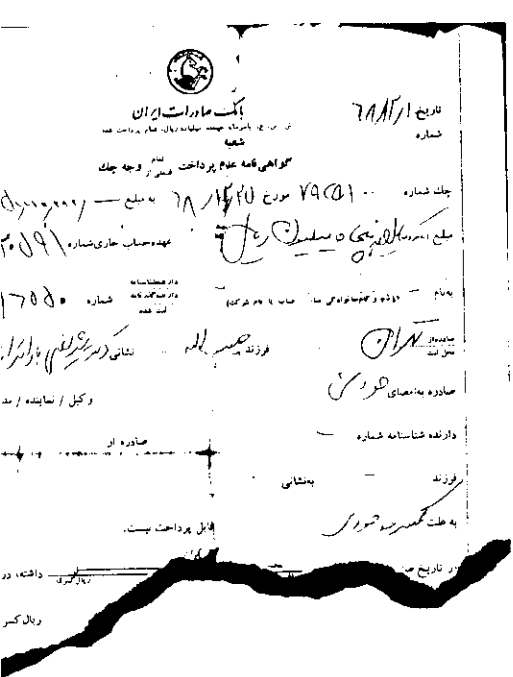
- ثبت عملیات حساب جاری سپرده گذار در حساب جاری سپرده گذار دیگر.

- پرداخت چکهایی که در آن امضای سپرده گذار جعل شده است**.

اشتباهاتی که بانک مرتکب می شود باید فوراً به بانک اطلاع داده شود.

۷. افتتاح حسابهای متعدد در بانک. برای سهولت در عملیات نقدی می توان حسابهای متعددی در بانک افتتاح کرد. مثلاً در موسساتی که تعداد کارمندان و سهامداران آن زیاد است می توان حسابهای جداگانه ای برای پرداخت حقوق کارمندان و سود سهام

** بانک هنگام پرداخت وجه چک دقت لازم را در صحت مندرجات و امضای صادرکننده خواهد کرد. با این حال، در مورد جعل امضا یا الحاق در مندرجات چک در صورتی که تشخیص آن در بادی نظر ممکن نباشد و ظاهراً امضای صادرکننده طبق نمونه ای باشد که به بانک سپرده شده هیچگونه مسئولیتی متوجه بانک نخواهد بود. بعلاوه بانک مسئولیتی در مورد تقلب و الحاق در ظهرچک یا جعل امضای پشت نویسان نخواهد داشت. بنابراین، کلیه زیانهایی که بر اثر تقلب در چک و برگ درخواست چک یا گم شدن آن پیش آید متوجه صاحب حساب خواهد بود (ماده ۴ مقررات و شرایط عمومی حسابجاری).

موجودی نقد در ترازنامه ارائه کنند؛ زیرا صورتهای مالی باید مختصر و موجز تهیه شود تا اشخاص ذینفع و ذیعلاقه بتوانند اطلاعات مورد نیاز برای تصمیمگیری خود را به سرعت و سهولت از آن بدست آورند. این اشخاص در مطالعه ترازنامه به کل موجودی نقد توجه دارند و صورت ریز موجودی نقد به تفکیک صندوق و بانک برای آنان اهمیتی ندارد.

در بانک افتتاح و حقوق کارمندان و سود سهامداران را از این حسابها پرداخت کرد. این رویه مزایای متعددی دارد از جمله: (۱) اشخاصی که برای صدور چک از حساب جاری عمومی دارای امضای مجاز هستند نیازی به امضای چکهای متعدد برای پرداخت حقوق و سود سهام ندارند و می توانند این کار را به اشخاص دیگری واگذار کنند، (۲) تهیه صورت مغایرت برای حساب جاری عمومی تسهیل می شود، (۳) زمانی که صرف پرداختهای حقوق و سود سهام می شود تقلیل می یابد.

■ سیستم دریافتها و پرداختهای نقدی

۸. اضافه برداشت از بانک. داشتن حساب جاری در بانک به دارنده حساب فقط اجازه برداشت تا میزان موجودی را می دهد و اگر دارنده حساب بخواهد بیش از موجودی از حساب جاری خود برداشت کند مقدور نیست مگر آنکه نزد بانک اعتبار داشته باشد.

در مؤسساتی که نزد بانک اعتبار دارند و بیش از موجودی از حساب جاری برداشت می کنند، مانده حساب بانک بستانکار خواهد شد که تحت عنوان اضافه برداشت بانکی جزو بدهیهای جاری در ترازنامه طبقه بندی می شود. مانده بدهکار و بستانکار بانک باید جداگانه در ترازنامه گزارش شود و قابل تهاتر نیست مگر آنکه موجودی در حساب جاری و اضافه برداشت مربوط به یک بانک باشد.

یکی از وظایف اصلی مدیریت و الزامات اداره صحیح و کارآمد مؤسسات خدماتی، بازرگانی و تولیدی، استقرار سیستم مناسبی است که دریافتها و پرداختهای نقدی را کنترل کند. یکی از روشهای مهم کنترل وجوه نقد، تفکیک وظیفه دریافتها و پرداختهای نقدی است که جداگانه بررسی خواهد شد.

■ سیستم دریافتهای نقدی

۹. نحوه انعکاس وجوه نقد در ترازنامه. مؤسساتی که حسابهای جاری متعددی در بانک دارند باید موجودی نقد در صندوق و کلیه بانکها را با یکدیگر تلفیق و یک قلم تحت عنوان

سیستم دریافتهای نقدی جزو سیستمهای فرعی حسابداری است که مانند سیستم حسابداری دارای چهار جزء زیر است که در پردازش دریافتهای نقدی مورد استفاده قرار می گیرد.

■ کارکنان ■ روشها

■ فرمها ■ وسایل و تجهیزات

سیستم دریافتهای نقدی بر دو فعالیت اصلی زیر متکی است:
۱. دریافت پول از مشتریان و تهیه اسناد و مدارک مربوط به آن Handling Cash Receipts

۲. ثبت مبالغ دریافتی در مدارک حسابداری Recording Cash Receipts

از آنجا که وجوه نقد نسبت به سایر اقلام دارایی در معرض خطر و سوءاستفاده بیشتری قرار دارد لازم است که هریک از فعالیتهای مربوط به دریافت و ثبت وجوه نقد با یک مجموعه روش کنترل شود. روشهای اصلی کنترل دریافتهای نقدی عبارتند از:

■ تهیه مدرک برای تمام دریافتهای نقدی Creating Source Documents . دریافتهای نقدی مؤسسات معمولاً از منابع زیر به دست می آید:
ورق بونید

۱. فروش نقدی کالا یا خدمات.

۲. تبدیل سایر اقلام دارایی به نقد.

۳. وصول مطالبات.

۴. دریافت وام یا سرمایه‌گذاری

صاحب یا صاحبان سرمایه.

هنگامی که وجهی دریافت شد باید

مدارک لازم برای آن توسط دایره

صندوق یا فروش تهیه شود. فروش

نقدی کالا با استفاده از مدارک متفاوتی

انجام می‌گیرد که مهمترین آن عبارتند از:

■ نوار ماشین صندوق در

خرده‌فروشی مواد غذایی و کالاهای

مصرفی روزانه

■ برگه فروش نقدی در خرده

فروشی اجناس بادوام

■ رسید صندوق یا رسید دریافت

وجه در عمده‌فروشی و فروش نقدی

اجناس گرانقیمت.

■ استفاده از فرمهای دارای

شماره پیاپی

Using Prenumbered Source Documents

هر سندی که برای ثبت دریافتهای نقدی

به کار می‌رود باید پیش از استفاده به طور

پیاپی شماره‌گذاری شود. شماره‌گذاری

پیاپی اسناد و مدارک مربوط به

دریافتهای نقدی این مزیت را دارد که

چنانچه نسخه‌ای از آن مفقود، پنهان یا

ناجبا بایگانی شود، توالی شماره به هم

می‌خورد و بدین ترتیب امکان اطلاع از

اشتباه یا تقلب افزایش می‌یابد.

■ اثبات صحت موجودی نقد

Proving Cash. صحت موجودی نقد باید

در فواصل زمانی معین، معمولاً در پایان

هر روز اثبات شود. در پایان هر روز پیش

از آنکه صندوقدار، وجوه دریافتی را به

بانک تودیع کند باید موجودی صندوق

به وسیله شخص دیگری مثلاً سرپرست

صندوق یا مدیرفروش با مبالغ مندرج در

مدارک دریافتهای نقدی مقایسه و

هرگونه مغایرت رفع و گزارش صحت

موجودی نقد تهیه شود.

■ تودیع تمام دریافتهای نقدی به

بانک Depositing All cash Receipts Intact

تمام دریافتهای نقدی باید بیدرنگ به

حساب بانک تودیع شود و هیچ

پرداختی از محل دریافتهای نقدی انجام

نگیرد.

■ تقسیم وظایف Segregation of

Duties. هر موسسه‌ای باید طرح

سازمانی مناسبی داشته باشد که در آن

وظایف کارکنان به طور منطقی تفکیک

شود و جنبه‌های مختلف معاملات

مشروط بر آنکه هزینه توجیه‌پذیری

داشته باشد به وسیله کارمندان مختلفی

اجرا شود.

برقراری کنترل نسبت به وجوه نقد

در مؤسسات کوچک بسیار مشکلتر از

مؤسسات بزرگ است زیرا به علت محدود

بودن کارکنان، امکان تفکیک وظایف

ناسازگار در این گونه مؤسسات مشکل

است. اما در هر حال، بهترین راه کنترل

دریافتهای نقدی در مؤسسات تفکیک

وظایف زیر است:

۱. تفکیک وظیفه تهیه مدرک نقدی

از وظیفه تهیه گزارش صحت موجودی

نقد.

۲. تفکیک وظیفه تهیه مدرک نقدی

از وظیفه واريز وجوه نقد به حساب

جاری بانک.

۳. تفکیک وظیفه دریافتهای نقدی از

وظیفه ثبت مدارک مالی.

■ سیستم پرداختهای نقدی

سیستم پرداختهای نقدی هم جزو

سیستمهای فرعی حسابداری است که

مانند سیستم دریافتهای نقدی از چهار

جزء: کارکنان، فرمها، روشها و وسایل و

تجهیزات تشکیل شده است.

پرداختهای نقدی مؤسسات معمولاً

شامل موارد زیر است:

۱. خرید نقدی کالا یا خدمات.

۲. خرید نقدی سایر اقلام دارایی.

۳. پرداخت بدهی.

۴. پرداخت وام یا تقسیم سود.

برای حصول اطمینان از صحت،

کارایی و سرعت در فعالیتهای مربوط به

پرداختهای نقدی لازم است که سیستم

پرداختهای نقدی از طریق مجموعه

روشهایی کنترل شود. روشهای اصلی

کنترل پرداختهای نقدی عبارتند از:

■ رسیدگی و تصویب فاکتورها قبل

از پرداخت

Verifying and Approving Invoices. هیچ

فاکتوری نباید قبل از تصویب پرداخت

شود. یعنی باید اطمینان حاصل شود که

کالاها و خدماتی که در فاکتور درج شده

است قبلاً سفارش و دریافت شده و

رئیس شورای عالی انجمن در دوره جدید

به دنبال برگزیده شدن اعضای جدید شورای عالی انجمن و پایان گرفتن دوره عضویت آقای هوشنگ خستویی رئیس سابق شورای عالی انجمن در این شورا به موجب اساسنامه، شورای عالی انجمن در دومین جلسه خود، آقای غلامرضا سلامی را به عنوان رئیس شورا برگزید. در این جلسه همچنین آقایان عباس اسرار حقیقی و بهروز وقتی به عنوان نایب رئیس و خزانه دار ابقا شدند.

مبلغ فاکتور نیز صحیح است. در صورتی که مندرجات فاکتور صحیح باشد، پرداخت آن باید توسط اشخاص مجاز به تصویب برسد.

■ پرداخت از طریق چک Paying by Check. تمام پرداختهای نقدی (به استثنای مخارج جزئی که از محل تنخواه گردان پرداخت می شود) باید براساس نسخه اصل و با چک انجام گیرد. درخواستهای مربوط به صدور چک باید توسط اشخاص به غیر از شخص یا اشخاصی که مجاز به امضای چک هستند تایید شود. هر چکی که باطل شد باید به ته چک مربوط منضم و نگهداری گردد تا حساب همه اوراق چک روشن باشد. امضاءکننده چک باید دقت کند که هر چکی که صادر می شود متکی به مدرک مثبت باشد و در هر پرداخت: (الف) مبلغ چک را با مبلغ خالص فاکتور مطابقت دهد، (ب) از امضای چکی که رقم آن با چک نریس حک نشده است خودداری کند، و (ج) نام گیرنده چک را با نام شخص یا مؤسسه ای که در فاکتور قید شده است

بقیه در صفحه ۱۲۷

استاد ارجمند

جناب آقای دکتر رضا شباهنگ
ما نیز در غم درگذشت پدر گرامیتان
سوگواریم و برای جناب عالی و خانواده
محترم صبر و بردباری آرزو می کنیم.
شورای عالی، اعضا و دبیرخانه
انجمن حسابداران خبره ایران

انجمن مدیریت ایران

عرضه

مجموعه قانون مالیاتهای مستقیم

شيوه‌ای نو

«انجمن مدیریت ایران» و «مؤسسه حسابرسی آزمون» مجموعه‌ای از قانون مالیاتهای مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶ و اصلاحات مصوب سال ۱۳۷۱ را همراه بخشنامه‌ها و آرای شورای عالی مالیاتی به شیوه‌ای نو برای استفاده مدیران، حسابداران، حسابرسان، کارشناسان حقوقی و مالیاتی، شرکتها و سایر اشخاص حقوقی و مشمولان مقررات مالیاتی و دارندگان معافیت‌های مالیاتی (در تیراژ محدود) فراهم آورده‌اند که از ویژگیهای زیر برخوردار است:

- ۱- تمامی ضمیمه قانون، فرامین رهبر، ماده واحده‌ها، استفسارها، آیین نامه‌ها، آرای شورای عالی مالیاتی و دیوان عدالت اداری و بخشنامه‌های مربوط را دربرمی‌گیرد.
- ۲- ضمیمه، بخشنامه‌ها و آرای مربوط به هر ماده از قانون به ترتیب همان ماده ارائه شده است، به ترتیبی که با مراجعه به شماره هر ماده‌ی قانون می‌توان به آسانی از تغییرات یا بخشنامه‌های مرتبط نیز آگاه شد.
- ۳- این مجموعه در کلاسورهایی با کیفیت ممتاز و با طراحی مناسب به گونه‌ای فراهم آمده است، که هرگونه تغییرات بعدی را می‌توان در محل هر ماده قانونی قرار داد و همواره از مجموعه‌ای روزآمد برخوردار بود.
- ۴- گردآورندگان در راستای تکمیل این مجموعه کوشش خواهند کرد، که هرگونه تغییر یا بخشنامه جدید را برای قرار دادن در محل مربوط در مجموعه در دسترس خریداران قرار دهند.
- ۵- این مجموعه برای استفاده کنندگان از نرم افزار کامپیوتری قوانین آزمون که قبلاً منتشر شده و به متن چاپی آن دسترس ندارند، ضروری است.

مبلغ: ۶۵۰۰۰ ریال (شصت و پنج هزار و پانصد ریال) به حساب ۲۷۶۰ نزد بانک ملی ایران شعبه کریمخان زند (قابل واریز در تمام شعب کشور) بنام انجمن مدیریت ایران واریز و رسید آن را همراه با فرم تکمیل شده زیر به نشانی: تهران - خیابان کریمخان زند - روبروی ایرانشهر - تیش کوچه عسجدی - شماره ۱/۵۳ - طبقه ۶ و یا صندوق پستی ۱۵۸۵۵/۲۵۹ ارسال نمایند. تاریخ تحویل مجموعه از ۳ ماه آینده آغاز خواهد شد. جهت کسب اطلاعات بیشتر با تلفن ۸۸۲۴۸۸۶ و فاکس ۸۸۲۷۸۷۸ انجمن مدیریت ایران تماس حاصل نمایند.

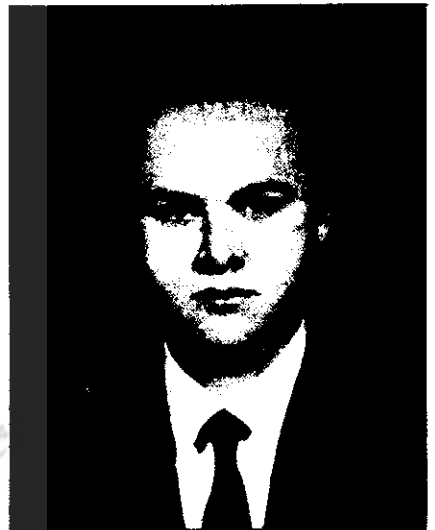
فرم درخواست پیش خرید مجموعه قانون مالیاتهای مستقیم

نام و نام خانوادگی متقاضی:
نام سازمان:
نشانی دقیق:
کدپستی:
تلفن:
شماره فیش: تاریخ:
مبلغ: ریال
لطفاً از فیش کپی تهیه نمائید و اصل آن را همراه با فرم به آدرس انجمن مدیریت ایران ارسال نمائید.
تاریخ: امضاء:

ارزش زمانی پول

در

تحلیل نقطه سر به سر*

ترجمه: علیرضا بیات**

نمی‌گیرند.

از نظر آلن، در روش معمول به کارگیری تحلیل سر به سر بدون در نظر گرفتن ارزش زمانی پول، ارزش سرمایه گذاری نادیده گرفته می‌شود که ممکن است به کاهش شانس بقا و رشد شرکت بینجامد. مقاله حاضر به توضیح چگونگی این امر می‌پردازد:

نحوه استفاده از ارزش فعلی خالص

تحلیل ارزش فعلی خالص برای ارزیابی ارزش بالقوه ریسک‌های تجاری به کار می‌رود.

● دیوید آلن^۱ در مقاله‌ای در مجله حسابداری مدیریت^۲ به معرفی ارزش زمانی پول به عنوان عاملی کلیدی در مدیریت مالی پرداخته است. به نظر وی نظم بازار سرمایه زمینه تخصیص منابع در مؤسسات و پیشینه ساختن شانس بقا و رشد است. منتها نگرانی در اینجاست که بیشتر حسابداران مدیریت هنگام استفاده از دوا ابزار رایج مدیریت مالی یعنی ارزش فعلی خالص^۳ و تحلیل نقطه سر به سر^۴ حلقه اتصال آنها را در نظر

1. David Allen.
2. Management Accounting, May 1992
3. Net Present Value (NPV)
4. Breakeven (BE) Analysis.

* به نقل از:

Management Accounting, January 1993

** این کوشش را به استاد گرامیم جناب آقای مصطفی گودرزی تقدیم می‌کنم.

جدول (۱) محاسبات ارزش فعلی سرمایه گذاری جدید

بهای تمام شده تجهیزات ۱۲۰۰۰۰ پوند است که ۱۰۰٪ آن از محل حقوق مالی سهامداران تأمین مالی خواهد شد.

انتظار می رود که سرمایه گذاری برای مدت سه سال، سالانه ۴۲۰۰۰ واحد محصول تولید کند و نهایتاً ارزش اسقاطی معادل صفر داشته باشد.

فرض می شود که سرمایه گذاری هم برای محاسبه سود حسابداری و هم برای محاسبه سود مالیاتی مستهلک می شود. برای ساده سازی مثال از سرمایه در گردش اضافی صرف نظر شده است. قیمت فروش پیشبینی پذیر هر واحد ۳ پوند و هزینه متغیر هر واحد ۱/۰۸ پوند می باشد. انتظار می رود هزینه های نقدی ثابت در هر دوره ۲۵۰۰۰ پوند باشد. در دنیای واقعی این هزینه ها تغییر می نماید. (در اثر تورم یا سودهای سرمایه ای ناشی از کارایی). در هر سال نرخ های مالیات ۲۵ درصد می باشد. برآورد شده است که هزینه فرصت سرمایه یا نرخ تنزیل تعدیل شده از بابت ریسک در هر سال معادل ۱۰٪ باشد.

توضیحات	سال صفر سال اول سال دوم سال سوم			
	هزار پوند	هزار پوند	هزار پوند	هزار پوند
هزینه سرمایه	-۱۲۰/۰			
درآمد فروش	۱۲۶/۰	۱۲۶/۰	۱۲۶/۰	
هزینه های متغیر	-۴۵/۴	-۴۵/۴	-۴۵/۴	
حاشیه فروش (توزیعی)	۸۰/۶	۸۰/۶	۸۰/۶	
هزینه های نقدی ثابت	-۲۵/۰	-۲۵/۰	-۲۵/۰	
یاهزینه های ثابت - نقدی				
استهلاک	-۴۰/۰	-۴۰/۰	-۴۰/۰	
سود عملیاتی	۱۵/۶	۱۵/۶	۱۵/۶	
مالیات (۲۵٪)	-۳/۹	-۳/۹	-۳/۹	
سود عملیاتی بعد از مالیات	۱۱/۷	۱۱/۷	۱۱/۷	
اضافه می شود استهلاک	۴۰/۰	۴۰/۰	۴۰/۰	
جریان نقدی عملیاتی	۵۱/۷	۵۱/۷	۵۱/۷	
بعد از مالیات				
کل جریان نقدی	۵۱/۷	۵۱/۷	۵۱/۷	-۱۲۰
فاکتور ارزش فعلی	۰/۷۵۱	۰/۸۲۶	۰/۹۰۹	۱/۰۰۰
(عامل تنزیل)				
ارزش فعلی	۳۸/۹	۴۲/۸	۴۷/۰	-۱۲۰
ارزش فعلی خالص				۸/۷ (به ۹,۰۰۰ پوند روند می شود)

درباره قابلیت های نسبی ارزش فعلی خالص برای ارزیابی سرمایه گذاری مطالب بسیار نوشته شده است. اما آنچه ارزش تکرار دارد تفسیر معنای ارزش فعلی خالص است. در نظر بگیرید که شرکت الف قصد دارد ۱۲۰,۰۰۰ پوند در طرحی جدید سرمایه گذاری کند، که جزئیات آن در جدول شماره (۱) نشان داده شده است. ارزش شرکت الف ۱,۰۰۰,۰۰۰ پوند است که از حاصل ضرب ارزش بازار هر سهم (۱۰ پوند) در ۱۰۰,۰۰۰ سهم منتشر شده به دست آمده است.

اگر سرمایه گذاران با ارزیابی شرکت به ارزش فعلی خالص ۹۰۰۰ پوند موافقت کنند، قیمت هر سهم ۰/۰۹ پوند افزایش خواهد یافت. این افزایش توقعی را ایجاد می کند که سود آینده این سرمایه گذاری برای باز یافت مبلغ سرمایه گذاری (۱۲۰,۰۰۰ پوند) و جبران ۱۰ درصد هزینه فرصت کافی است.

اثر ارزش فعلی خالص بسیار شبیه رشد قیمت داراییها یا طلای انباشته است. بدین معنی که اگر تولید یا فروشی هم صورت نگیرد، ارزش کارخانه یا دارایی سهامداران به میزان افزایش در حاصل ضرب ارزش هر سهم در تعداد سهام افزایش خواهد یافت که ارزش فعلی خالص ریسک سرمایه گذاری انجام شده را نشان می دهد.

نحوه استفاده از تحلیل نقطه سر به سر

برنامه ریزی برای ارزشی که افزوده می شود، لزوماً به این معنی نیست که ارزش سرمایه گذاری افزوده خواهد شد، زیرا تصمیمات روزانه، هفتگی و

برای باز یافت هزینه ها رهنمود می دهند و آنها را آگاه می کنند که چنانچه سرمایه گذاری به نقطه سر به سر نرسد، باید متوقف شود.

همان گونه که جدول شماره ۲ نشان می دهد

ورق بزیند

ماهانه تأثیری چشمگیر در دستیابی به ارزش فعلی خالص مورد انتظار دارد و در اینجاست که تحلیل نقطه سر به سر به کار می آید.

حسابداران مدیریت از راه تحلیل نقطه سر

به سر به مدیران در زمینه حجم مناسب فروش

جدول (۲) سطح فروش در نقطه سر به سر

براساس سود حسابداری

مجموع هزینه‌های ثابت = حجم فروش در نقطه سر به سر / حاشیه فروش هر واحد

$$\frac{۶۵,۰۰۰}{۱/۹۲} = ۳۳/۸۵۴ \text{ واحد}$$

به صورتی که: $۱/۹۲$ پوند = واحدها / حاشیه فروش کل = حاشیه فروش واحد
وکل هزینه ثابت: $۴۰,۰۰۰$ استهلاک + $۲۵,۰۰۰$ کل هزینه‌های نقدی ثابت = FC

توضیحات	سال اول			اثبات
	سال دوم	سال سوم	سال اول	
	هزار پوند	هزار پوند	هزار پوند	
درآمد فروش	۱۰۱/۶	۱۰۱/۶	۱۰۱/۶	
هزینه‌های متغیر	-۳۶/۶	-۳۶/۶	-۳۶/۶	
حاشیه فروش	۶۵/۰	۶۵/۰	۶۵/۰	
هزینه‌های ثابت	-۲۵/۰	-۲۵/۰	-۲۵/۰	
استهلاک	-۴۰/۰	-۴۰/۰	-۴۰/۰	
سود عملیاتی	۰/۰	۰/۰	۰/۰	
	(۳: ۱۲۰,۰۰۰ پوند)			

برای پروژه مذکور سطح فروش در نقطه سر به سر در هریک از سالهای دوره سه ساله عملیات، معادل ۳۳۸۵۴ واحد است. زیرا رابطه هزینه - حجم - سود در طول مدت سرمایه‌گذاری ثابت است. منتها مشکل همین جا بروز می‌کند. فرض می‌کنیم مدیریت به گونه‌ای عمل کند که در هر سال فقط ۳۳۸۵۴ واحد به فروش برسد. در این صورت همان‌گونه که جدول شماره ۲ نشان می‌دهد، شرکت «الف»، درآمد فروش کافی (در هر سال ۱۰۱۶۰۰ پوند) برای بازافت کل هزینه‌ها (هزینه‌های نقدی متغیر سالانه به مبلغ ۳۶۶۰۰ پوند و هزینه‌های ثابت نقدی سالانه به مبلغ ۲۵۰۰۰ پوند به علاوه استهلاک ثابت سالانه به مبلغ ۴۰۰۰۰ پوند در هر سال) کسب می‌کند. در حالی که بطوری که در جدول شماره ۳ نشان داده شده است این مبلغ برحسب تحلیل ارزش فعلی خالص برای برابر شدن مبلغ فروش و هزینه‌ها کافی نمی‌باشد.

براساس اطلاعات مندرج در جدول شماره (۳) شرکت (الف) با قبول ریسک سرمایه‌گذاری و فعالیت در حجم نقطه سر به سر با ۲۱,۰۰۰ پوند کاهش ارزش (ثروت) روبه رو خواهد شد. به بیان دیگر ارزش هر سهم به میزان ۰/۲۱ پوند کاهش خواهد یافت (ارزش فعلی خالص ۲۱۰۰۰ پوند تقسیم بر ۱۰۰۰۰ سهم).

نتیجه فوق به این دلیل بدست می‌آید که در محاسبه نقطه سر به سر با استفاده از روش استاندارد، تنها هزینه تجهیزات به حساب گرفته می‌شود. این روش ۱۲۰,۰۰۰ پوند هزینه فرصت نهفته در تجهیزات را برای شرکت و سهامداران نادیده می‌گیرد.

طرح نخستین سرمایه‌گذاری که هزینه فرصت در آن منظور نشده است با اتخاذ تصمیمات عملیاتی که در آنها هزینه فرصت به حساب نمی‌آید، ناسازگار است (و منجر به از بین رفتن ارزش می‌شود). در حقیقت همان‌گونه که جدول شماره ۴ نشان می‌دهد، شرکت «الف» برای

جدول (۳) محاسبه ارزش فعلی خالص

با توجه به سطح فروش در

نقطه سر به سر بر اساس سود حسابداری

توضیحات	سال صفر			هزینه سرمایه
	سال اول	سال دوم	سال سوم	
	هزار پوند	هزار پوند	هزار پوند	
درآمد فروش	۱۰۱/۶	۱۰۱/۶	۱۰۱/۶	-۱۲۰/۰
هزینه‌های متغیر	-۳۶/۶	-۳۶/۶	-۳۶/۶	
حاشیه فروش	۶۵/۰	۶۵/۰	۶۵/۰	
هزینه‌های نقدی ثابت	-۲۵/۰	-۲۵/۰	-۲۵/۰	
استهلاک	-۴۰/۰	-۴۰/۰	-۴۰/۰	
سود عملیاتی	۰/۰	۰/۰	۰/۰	
مالیات (۲۵٪)	۰/۰	۰/۰	۰/۰	
	(۳ سال: ۱۲۰,۰۰۰ پوند)			

سود عملیاتی بعد از مالیات	۰/۰	۰/۰	۰/۰
اضافه می شود برگشت استهلاک	۴۰/۰	۴۰/۰	۴۰/۰
جریان نقدی عملیاتی	۴۰/۰	۴۰/۰	۴۰/۰
پس از مالیات			
جریان نقدی کل	۴۰/۰	۴۰/۰	۱۲۰/۰
ارزش فعلی	۰/۷۵۱	۰/۸۲۶	۱/۰۰۰
نرخ ارزش فعلی	۳۰/۰	۳۳/۱	۱۲/۰
ارزش فعلی خالص	(معادل ۲۱.۰۰۰ پوند)		۲۰/۵

دست یافتن به برابری درآمد و هزینه براساس ارزش فعلی خالص مجبور است سالانه حداقل ۳۹۵۸۳ واحد محصول فروش داشته باشد و حداقل ۸۳۰۰ پوند سود ایجاد کند.

در جدول شماره ۵ نشان داده شده است چگونه با به دست آوردن ۳۹۵۸۳ واحد، تحلیل نقطه سر به سر با تحلیل ارزش فعلی خالص سازگار می شود. این جدول که تفاوت اندکی با جدول شماره ۲ دارد نشان می دهد که استهلاک مالیاتی (استهلاک طبق قانون مالیاتها، مترجم) برای بازیافت کامل هزینه تجهیزات (که در جمع کل هزینه های ثابت منظور شده است) تکافو نمی کند. زیرا نه تنها بهای تاریخی تجهیزات (۴۰.۰۰۰ پوند) باید بازیافت شود، بلکه ضروری است مبلغی اضافی (۸.۳۰۰ پوند) نیز به عنوان هزینه پول صرف شده در تجهیزات بازیافت شود. به حاصل جمع این دو جزء (استهلاک مالیاتی و هزینه پول نهفته در داراییها)، استهلاک اقتصادی (استهلاک براساس ارزشهای جاری) نیز گفته می شود.

خطای دیگری که امکان بروز آن به طور بالقوه وجود دارد این است که منابع مالی مورد نیاز برای خرید بخشی از تجهیزات از طریق وام تأمین شود. در نتیجه زمانی که سطح فروش در نقطه سر به سر براساس سود حسابداری محاسبه می شود بی تردید بهره را نیز باید به عنوان هزینه ثابت در نظر گرفت.

اما این هزینه ها فقط بیانگر بخشی از کل هزینه های تأمین مالی تجهیزات است و به همین دلیل همیشه باعث خواهند شد که میزان فروش در نقطه سر به سر کمتر ارائه شود. چنانچه محاسبه میزان فروش در نقطه سر به سر مبتنی بر ارزشهای فعلی باشد آنگاه باید از احتساب هزینه های بهره چشمپوشی کرد زیرا قبلاً در هزینه فرصت سرمایه حساب شده اند.

جدول (۴) - محاسبه ارزش فعلی خالص

در سطح فروش در نقطه

سر به سر براساس ارزش فعلی

ملاحظات	سال سوم هزار پوند	سال دوم هزار پوند	سال اول هزار پوند	سال صفر هزار پوند	
هزینه سرمایه				۱۲۰/۰	
درآمد فروش	۱۱۸/۸	۱۱۸/۸	۱۱۸/۸		
هزینه های متغیر	۴۲/۸	۴۲/۸	۴۲/۸		
حاشیه فروش	۷۶/۰	۷۶/۰	۷۶/۰		
هزینه های ثابت	۲۵/۰	۲۵/۰	۲۵/۰		
استهلاک	۴۰/۰	۴۰/۰	۴۰/۰		
سود عملیاتی	۱۱/۰	۱۱/۰	۱۱/۰		
مالیات (۲۵٪)	۲/۸	۲/۸	۲/۸		
سود عملیاتی بعد از مالیات	۸/۳	۸/۳	۸/۳		
اضافه می شود استهلاک	۴۰/۰	۴۰/۰	۴۰/۰		
جریان نقدی عملیاتی	۴۸/۳	۴۸/۳	۴۸/۳		
بعد از مالیات					
جریان نقدی کل	۴۸/۳	۴۸/۳	۴۸/۳	۱۲/۰	
عامل ارزش فعلی	۰/۷۵۱	۰/۸۲۶	۰/۹۰۹	۱/۰۰۰	
(تنزیل)					
ارزش فعلی	۳۶/۲	۳۹/۹	۴۳/۹	۱۲۰/۵	
ارزش فعلی خالص صفر					

مهمترین بُعد دانش حسابداری مدیریت^۱

حسابداران مدیریت؛

● ایجاد انگیزه پژوهش درباره موضوعات مهم از دیدگاه حسابداران مدیریت.

محتوای هدفهای برشمرده بیانگر آن است که حسابداران مدیریت بزرگترین و قدرتمندترین مجموعه اکثریت خاموش اعضای «خارج از حرفه مستقل» را تشکیل می‌دهند. یکنواخت کردن اصطلاح‌شناسی^۵ دانش حسابداری در امر هماهنگی حرفه جهانی از اهمیت بسیاری برخوردار است. منتها به نظر می‌رسد گزینه‌های اصطلاح «دانش حسابداری» برای توصیف هدفها و عنوان کمیته^۶ پیشگفته مناسب نیست. حسابداران شاغل در صنعت بخوبی آگاهند، که دانش حسابداری از جامعیت بیشتری نسبت به حسابداری در مفهوم حرفه‌ای آن برخوردار است. افزون بر این با توجه به اینکه در زمان حاضر کارهای حسابداری سنتی بیشتر به تکنیسین‌ها و یا کامپیوترها سپرده شده است، حسابداران مدیریت با تقاضای روزافزون برای عرضه مهارت‌های خود در زمینه مدیریت مالی روبه‌رویند و کمتر در زمینه کنترل مؤسسات اقتصادی به آنان مراجعه می‌شود. نکته در خور توجه این که اکنون حرفه با رقابت از سوی غیرحسابداران مانند مدیران مالی و مشاوران روبه‌روست.

کمیته پیشگفته که مدیران مالی اقصی نقاط جهان را نیز دربرمی‌گیرد بدون توجه به عنوان خود، تصمیم گرفته است که تلاشهای خود را در زمینه این‌گونه فعالیتها توسعه بخشد. منتها مطالب

فدراسیون بین‌المللی حسابداران مرجع هماهنگ‌کننده نهادها، جوامع و انجمنهای حسابداری^۵ در سطح جهان است. این فدراسیون در سال ۱۹۷۷ تأسیس شده است و در حال حاضر بیش از یکصد جامعه در آن عضویت دارند که بدین ترتیب جمع تعداد اعضا به بیش از یک میلیون نفر می‌رسد. بیشتر این افراد در خارج از حرفه مستقل^۶، در استخدام مؤسسات اقتصادی^۷ می‌باشند. این گروه از اعضا به طور کلی، نسبت به آنهایی که در حسابرسی یا زمینه‌های وابسته به آن فعالیت می‌کنند، علاقه کمتری برای صرف وقت و فعالیت در اداره حرفه - در سطح ملی یا بین‌المللی - دارند. از این رو فدراسیون در راستای تحقق هدفهای گسترده خود که ایجاد هماهنگی روزافزون در حرفه حسابداری جهانی است در نظر دارد توجه ویژه‌ای به نیازهای این اکثریت خاموش داشته باشد. منتها چون در بسیاری از کشورها حسابداری به گونه‌ای تعریف شده است که حسابرسی را نیز دربرمی‌گیرد، انجام این هماهنگی با دشواری بسیار روبروست. با این حال فدراسیون با تشکیل کمیته‌ای دائمی به نام کمیته حسابداری مدیریت و مالی ترغیب اکثریت یاد شده را به فعالیت بیشتر در دستور کار خود قرار داده است و هدفهای تشکیل آنرا به شرح زیر پیشبینی کرده است:

● ارتقای تواناییهای حرفه‌ای حسابداران مدیریت؛

● ارزیابی کار سایر کمیته‌ها از دیدگاه

5. Accountancy
6. Public Practice
7. Enterprises

نعمت‌الله نادری

دیوید الن^۲ رئیس کمیته حسابداری مدیریت و مالی^۳ فدراسیون بین‌المللی حسابداران^۴ در این مقاله تحولات مهمی را که در حرفه جهانی در حال تکوین است توصیف می‌کند.

1. Management Accountancy
2. David Allen
3. Financial and Management Accounting Committee (FMAC)
4. International Federation of Accountants (IFAC)

منتشر شده در این مقوله اندک است بدین دلیل که توسعه‌ها در درون واحدهای اقتصادی صورت می‌پذیرند، که یا نسبت به انتشار دستاوردهایشان بی‌تفاوتند و یا به دلیل مسائل رقابتی با این کار مخالف هستند. به نظر کمیته حسابداری مدیریت مالی این وضع نیازمند کوششی پیگیرانه و دشوار، موقعیتی برای نیل به هدف و انجام نقشی است که این کمیته در فدراسیون دارد.

بهتر آن است که در این مرحله به روشن ساختن بعضی اختلافات اساسی میان مدل حسابداری که برای برآوردن نیازهای گزارشگری صورتهای مالی به کار می‌رود و مدل مدیریت مالی که برآورنده نیازهای مدیران مالی درگیر در کنترل واحدهای اقتصادی است پردازیم:

● حسابداری به واقعیات اثبات شدنی گذشته می‌پردازد و موجب تمرکز بر این موضوع می‌شود که چه میزان از ثروتی که به وسیله واحد اقتصادی ایجاد شده، به شکل داراییهای مشهود تحقق یافته است. از سوی دیگر مدیریت مالی به قضاوت درباره آیندهای نامطمئن می‌پردازد و تمرکز آن بر ایجاد ثروت و بر سودهایی است که هنوز تحقق نیافته‌اند، و داراییهایی که هنوز نامشهودند.

● حسابداری تحت نفوذ عینیت^۹ - همسان نگرستن فردی از بیرون به درون - است، و به قیمت تمام شده و نگهداری سرمایه نظر دارد. از این دیدگاه «سود چیزی است که می‌توان آن را توزیع کرد و همچون گذشته ثروتمند بود». از طرف دیگر مدیریت مالی باید با ذهنیت^{۱۰} - نگرستن فردی از درون به بیرون - کار کند، بنابراین ریشه در ارزش و نظر به کسب بازده بسنده دارد؛ یعنی آنچه باید بتوان توزیع کرد تا استفاده از سرمایه تضمین شود.

● حسابداری اساساً ایستا و جوای می‌گزارشده‌ی در دوره زمانی کوتاه و تفکیک شده است و بر مبنای مفاهیمی نظیر تفکیک میان

9. Objectivity

10. Subjectivity

سرمایه و درآمد استوار است. در حالی که مدیریت مالی اساساً پویاست و توجه درخور ملاحظه‌ای به تداوم درازمدت دارد، و بر مبنای جریان‌ها و وجه نقد و ارزش زمانی پول (هزینه سرمایه) استوار است.

هیچ‌کدام از موارد عنوان شده برای کم‌اهمیت جلوه دادن مدل حسابداری سنتی که برای گزارش به مجمع حیاتی است، یا برای حمایت از افرادی نیست که می‌گویند این مدل را به نحوی تعدیل کنید که اعمال قضاوت (در مواردی مانند هزینه‌های جایگزینی یا داراییهای نامشهود) نیز در آن امکانپذیر باشد. چه، در این صورت قابلیت بررسی عینی از میان می‌رود. بلکه موارد مطرح شده - همان‌گونه که در نمودار نشان داده شده است - جهت نمایاندن این واقعیت است که اعضای حرفه که در استخدام واحدهای اقتصادی هستند نه تنها با حسابداری بلکه با مدیریت مالی نیز سروکار دارند.

مدیریت مالی از این دیدگاه شامل دو جنبه مجزای مرتبط است:

۱ - جنبه خارجی یا وظیفه خزانهداری که ارتباط میان مؤسسات اقتصادی با بازار سرمایه را برقرار می‌کند از قبیل:

● شناسایی منابع وجوه اعم از تأمین مالی از طریق استقراض یا سرمایه‌گذاری؛

● ارزیابی انتظارات متقابل تأمین‌کنندگان مالی مانند بهره، سود و حتی مالیات؛

● بهره‌گیری از منابع مختلف تا آن حد و نسبتی که به نظر مناسب می‌رسد.

۲ - جنبه داخلی یا وظیفه کنترل مالی که ارتباط میان مؤسسه اقتصادی و فعالیتهای آن را کنترل می‌کند (در بیشتر موارد به صورت محصولات و یا بازارها عنوان می‌شود)، از قبیل:

● شناسایی موقعیتهای نفوذ، یا توسعه بازار فروش در مناطق تجاری خاص؛

● ارزیابی بازده مناسب هر فعالیت

● به‌کارگیری وجوه برای پشتیبانی از موقعیتهایی که به نظر ارزشمند می‌رسد.

حلقه بسیار مهم ارتباطی میان این دو جنبه، «ارزش زمانی پول» است. چیزی را که رئیس خزانهداری به عنوان نرخ بازده مورد انتظار مجوز استفاده از وجوه می‌شناسد، رئیس حسابداری به عنوان معیار به کار گرفتن آن می‌داند. به این ترتیب، انضباط بازار سرمایه به عنوان مبنایی برای تخصیص منابع در درون واحد اقتصادی تحت کنترل و استفاده قرار گرفته و امکان بقا و رشد را حداکثر می‌کند.

این امر هدف واحد اقتصادی را «بیشینه کردن ارزش واحد اقتصادی» جلوه می‌دهد که از نظر عملی یعنی حداکثر کردن خالص ارزش فعلی جریان‌ها نقد برنامه‌ریزی شده سرمایه‌گذاران.

منتها ضروری است اطمینان حاصل شود که این ضابطه برای تمام سطوح کنترل برشمرده در زیر به کار می‌رود:

● استراتژیکی. در این سطح تمرکز بر این است که چه بکنیم: در چه فعالیتهای باشیم، چه محصولاتی بسازیم، در چه بازارهایی باشیم و غیره.

● تاکتیکی. در این سطح تمرکز بر این است که چگونه کارها را انجام دهیم: قیمت‌هایمان چه باشند، چه موجودی‌هایی را نگاه داریم، چند نفر را استخدام کنیم و غیره.

● عملیاتی. در این مقطع تمرکز بر انجام واقعی کارهاست: سفارش مواد، تبدیل آنها به کالای آماده فروش، تحویل آنها به مشتریان و غیره.

واحدهای اقتصادی به منظور مقابله با تغییرات سریعی که ویژگی محیط تجارت است می‌باید سیستمهای کنترل خود را در تمام سطوح تقویت کنند. به عنوان مثال، بررسیهای استراتژیکی پیوسته و منظم، بودجه‌های مستمر و نرخهای استاندارد که مرتباً بروز می‌شوند.

بعد دیگر کنترل مربوط به عناصر تشکیل‌دهنده آن است:

● سیستمهای پشتیبان تصمیمگیری^{۱۱}

ورق بزنید

دنباله ارزش زمانی پول در تحلیل نقطه سر به سر

نتیجه گیری

نشان داده شد که بین ارزیابی سرمایه گذاریها (با استفاده از تکنیکهای جریانهای نقدی تنزیل شده نظیر تکنیک ارزش فعلی خالص) و نیز تصمیمگیری در حین انجام عملیات (با استفاده از تحلیل سر به سر مبتنی بر سود حسابداری) تناقض وجود دارد. آشکار شد که تعیین سطح فعالیتها براساس سود حسابداری در نقطه برابری درآمد و هزینه باعث از دست رفتن ارزش سرمایه گذاری می شود. نشان داده شد که یک فقره سرمایه گذاری ۱۲۰,۰۰۰ پوندی، با سود حسابداری صفر در طول سه سال، ارزش خود را به میزان ۲۱,۰۰۰ پوند از دست داد. زیرا چنین سطحی از عملیات قادر نبود به شرکت (و سهامداران) اطمینان دهد که بازده پولشان (که در سرمایه گذاری صرف شده) را دریافت کرده اند. هر قدر که نرخهای بهره بالاتر باشد، بدیهی است که ارزش سرمایه گذاری نیز بیشتر از دست می رود.

مهمترین بُعد دانش

تنظیم شده برای انتخاب از میان راه‌حلهای عملی؛

● سیستمهای پیش بینی^{۱۲}، که دو نوعند:
- برآوردهای مرتبط، مثل قیمت به حجم، حجم به هزینه؛

- نتایج مورد انتظار تصمیمهای گرفته شده؛

● سیستمهای آگاهی دهنده^{۱۳}، تنظیم شده برای آگاه شدن از وقایعی که رخ می دهند، چه در داخل و چه در خارج از واحد اقتصادی.

جدول (۵) سطح فروش در نقطه

سر به سر براساس ارزش فعلی

مجموع هزینه های ثابت بعد از مالیات = تعداد فروش در نقطه سر به سر
حاشیه فروش هر واحد بعد از مالیات

$$= 57,000 / 1/44$$

$$= 39,583 \text{ واحدها}$$

$$1/44 = 1/92 \times (1 - 0/25) = \text{نرخ مالیات } 25\% \text{ از فروش افزون بر استهلاک مبنای هر واحد بعد از مالیات}$$

مجموع هزینه های ثابت پس از = (۲۵,۰۰۰ هزینه های ثابت + ۴۰,۰۰۰ استهلاک) مالیات \times (نرخ مالیات $25\% - 1$) + ۸۳,۰۰۰ ارزش افزون بر استهلاک مبنای پرداخت مالیات ** (یا $75\% - 0$) $65,000 + 83,000$ = مجموع هزینه های ثابت پس از مالیات = ۵۷,۰۰۰

** محاسبه نقطه سر به سر قبل یا بعد از کسر مالیات تفاوت ندارد و اهمیتی در این محاسبات ندارد. هزینه اضافه یا صرفه اقتصادی استهلاک بیش از استهلاک منظور شده در مالیات، از بهای تاریخی تجهیزات قابل کسر نمی باشد.

$$\text{استهلاک اضافه} = 40,000 - 48,300 \text{ پوند}$$

$$\text{استهلاک اضافه} = 8,300 \text{ پوند}$$

استهلاک اقتصادی را می توان با تقسیم نمودن هزینه سرمایه بر ارزش فعلی یک دلار با نرخ 10% در سال سوم محاسبه نمود.

$$\frac{120,000}{2/4869} = 48/300$$

مقدماتی کنترلها به وسیله هر بخش انجام شود. اهمیت نسبی بخشها برحسب ماهیت فعالیت و جهتگیری رقابتی آن تفاوت می کند ولی موارد زیر نمونه است:

● سرمایه گذاری در داراییهای ثابت مشهود؛

● سرمایه گذاری در داراییهای جاری مشهود؛

● سرمایه گذاری در داراییهای نامشهود. اهمیت این امر رو به افزایش است، چون تغییرات سریع به فعالیتهایی همانند تحقیق، توسعه، بازاریابی، آموزش و

از مقایسه رخدادهای فعلی با رخدادهای پیشبینی شده در زمان تصمیمگیری، اولاً امکان پاسخگویی^{۱۴} فراهم می شود، ثانیاً پس خوردی^{۱۵} که به بهبود و ترقی تصمیمگیریهای آینده کمک می کند، و بدین ترتیب چرخه کنترل کامل می گردد.

البته در عمل بهتر است که طبقه بندی

11. Decision Support Systems.
12. Forecasting Systems
13. Monitoring Systems
14. Accountability
15. Feedback

بسمه تعالی

تایپ با کامپیوتر

شرکت خدمات کامپیوتری امین تایپ

تایپ فارسی و لاتین، پلاتر، صحافی، فتوکپی
وزیراکس

با نازلترین قیمت در اسرع وقت
با سرویس فوری در خدمت شماست

آدرس: خیابان شریعتی - بالاتر از سه راه مطهری - روبروی پمپ بنزین
جنب قنادی پیروک - ساختمان یاد مسکن
تلفن ۸۵۶۷۸۵

اطلاعات، ارزش خاص می بخشد.

● کنترل هزینه ها. نحوه طبقه بندی قدیمی هزینه ها در حسابداری، که برحسب میزان تغییر پذیری هزینه ها انجام می شد نشان داده است که برای کنترل مالی کفایت نمی کند. طبقه بندی مناسبتر عبارت است از: - هزینه های مؤثر بر حجم فروش، مثل تبلیغات؛

- فعالیتهای مربوط به تثبیت حجم فروش، مثل خدمات پس از فروش؛

- هزینه های مورد انتظار برای دستیابی به حجم فروش، مثل نگهداری تجهیزات؛

- هزینه های متغیر حجم تولید، مثل مواد؛

● تعیین قیمت های فروش؛

● مدیریت ریسک ارز.

ایجاد و به کارگیری یک ساختار کنترل، که متناسب با نیازهای یک واحد اقتصادی خاص طراحی شود، امروزه یکی از مهارتهای بسیار مهم، برای حسابداران شاغل در صنعت است. از طریق مقاله هایی با اندازه های شبیه مقاله حاضر، کمیته حسابداری مدیریت و مالی قصد دارد به تشریح تعدادی از عنوانهای پیشگفته بپردازد. و به هر طریق نظرهای خوانندگان، ارزشمند تلقی خواهد شد.

نمودار شماره (۱)

نه تنها... بلکه

حسابداری - مدیریت مالی

گزارشگری - کنترل

● کنش پذیر

● بیطرف

● استاندارد

● گذشته نگر

● اثبات شدنی

● تحقق یافته

● مشهود

درون نگر - برون نگر

● عینی

● هزینه ها

● نگهداری سرمایه

● بازده کافی

● مجزا

● کوتاه مدت

● سودها

داراییها

ایستا

بویا

ارزشها

● مداوم

● بلندمدت

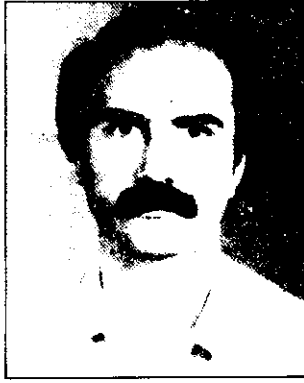
● جریان نقد

اخبار انجمن

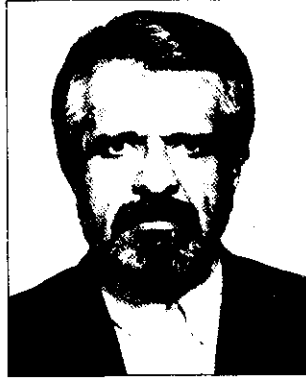
نام و مشخصات اعضای
جدید انجمن، براساس
اطلاع دبیرخانه به شرح زیر
است:

۱۹۵۱ - محمود شریعت
رضوی
شرکت سویشی

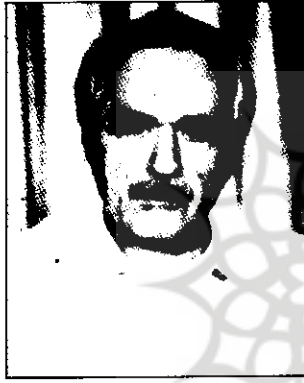
۱۹۴۸ - محمدحسن
زرین فکر
سازمان حسابرسی

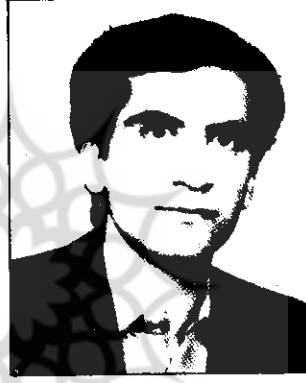
۱۹۴۵ - مرتضی صنعتی
وزارت امور اقتصادی و دارایی

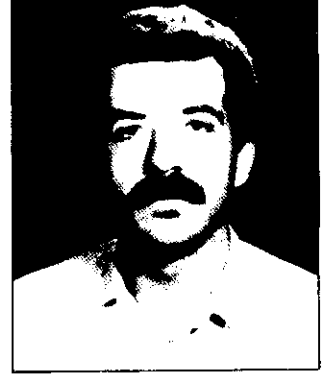
۱۹۵۲ - حمیدرضا
نقی زاده
موسسه حسابرسی آگاهان و
همکاران

۱۹۴۹ - شهریار گودرزی
انجمن زرتشتیان تهران

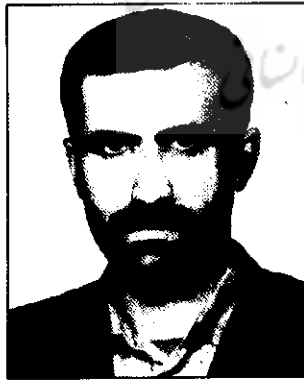
۱۹۴۶ - سعید برهانی
سازمان حسابرسی -
اصفهان

۱۹۴۳ - محمد صادقی
کویخی
سازمان حسابرسی

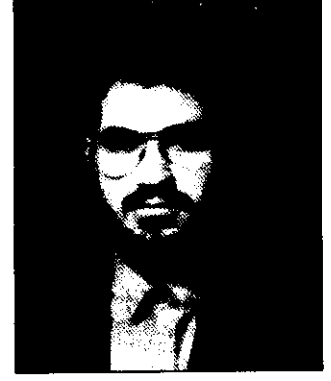
۱۹۵۳ - حسن شاهوردی
سیمای جمهوری اسلامی
ایران

۱۹۵۰ - رمضان
صدیقی نیا
شرکت نساجی بابکان - آمل

۱۹۴۷ - زهره مودنی
سازمان حسابرسی

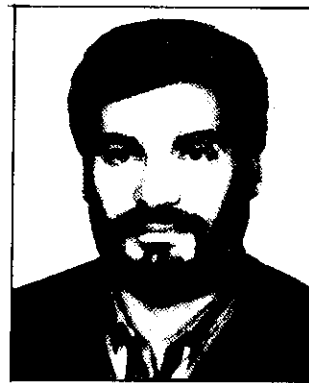
۱۹۴۴ - علی صابری
شرکت کشت و صنعت اراک

۱۹۶۳ - فریدون
فرمان آرا
شرکت آب و فاضلاب استان
تهران

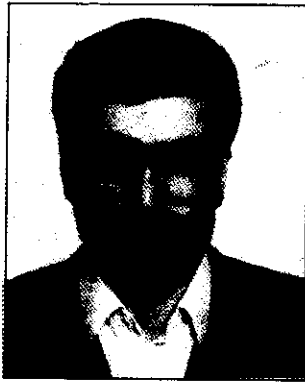
۱۹۶۰ - حسین خطیبی
شرکت آب و فاضلاب استان
سمنان

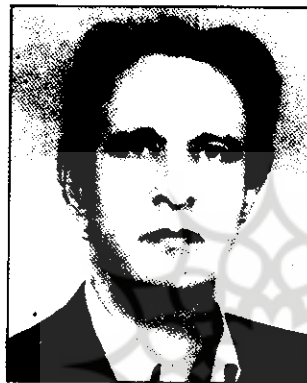
۱۹۵۷ - عباس
قنبری نژاد اصفهانی
سازمان صنایع ملی ایران -
اصفهان

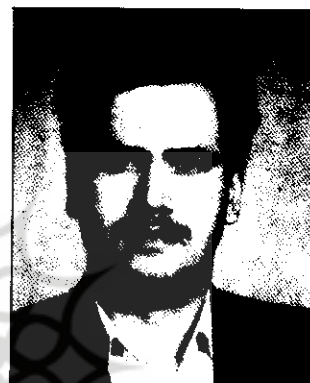
۱۹۵۴ - محمدرضا
یادگاری
سازمان حسابرسی

۱۹۶۴ - عبداله
مهردوی پور
شرکت رایکو تکنیک

۱۹۶۱ - سید داود یثربی
شرکت ملی فولاد ایران

۱۹۵۸ - احمد حاجی زاده
مؤسسه حسابرسی
امیرمهدی

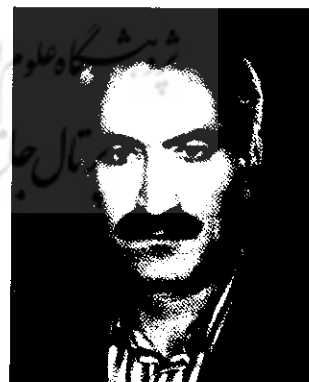
۱۹۵۵ - سید محمد تقی
صفوی
شرکت سرمایه گذاری گروه
صنعتی آردل

۱۹۶۵ - اکبر نائیبیان
اداره کل امور اقتصادی و
دارایی خراسان - مشهد

۱۹۶۲ - مهرداد
شریعت زاده
سازمان حسابرسی -
اصفهان

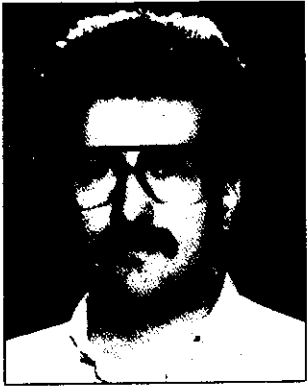
۱۹۵۹ - عطاءاله کمالی نیا
شرکت تعاونی کامیونداران
استان فارس - شیراز

۱۹۵۶ - مهدی لری
امینی
سازمان گسترش و نوسازی
صنایع ایران

ورق بزنید

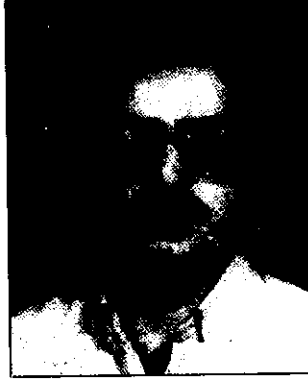
اخبار انجمن

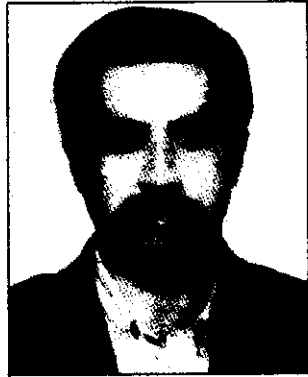
۱۹۷۴ - احمد علی اکبر
شرکت صنعتی پارس خزر

۱۹۷۱ - حسین جوادی
شرکت کالسیمین زنجان

۱۹۶۸ - هادی روحی
ثانی لنگرودی
سازمان حسابرسی

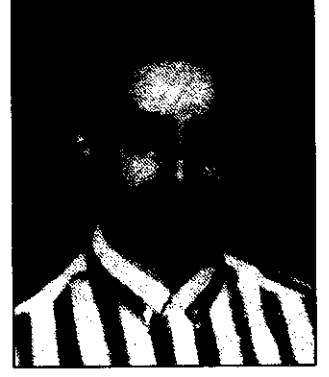
۱۹۷۵ - محمدرضا عراقی نواز
شرکت تامکو

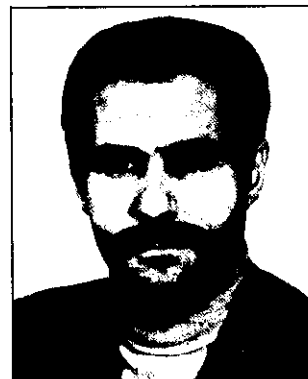
۱۹۷۲ - علیریضا
ابوالاحراری
کارخانجات مخابراتی ایران -
شیراز

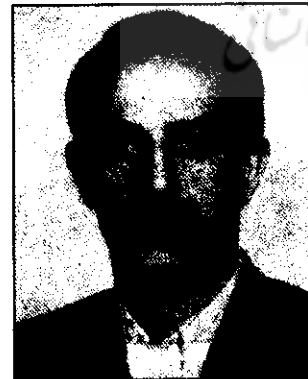
۱۹۶۹ - علی فروهری
شرکت صنعتی پارس مینو

۱۹۶۶ - مرتضی
علی اکبری
موسسه حسابرسی پرروز و
همکاران

۱۹۷۶ - غلامرضا انصاری
شرکت خدمات بازرگانی آموزش
ایران

۱۹۷۳ - محمد کاظم
سوهانیان
شرکت کارخانه‌های صنعتی
آزمایش

۱۹۷۰ - احمد کجباف
شرکت معادن اسفندقه

۱۹۶۷ - امیرحسین
ابطحی نائینی
شرکت سپاهان تراز -
اصفهان

تغییرات محل کار و تلفن حسابداران مستقل

در چند ماهه گذشته تغییرات زیر در وضعیت حسابداران مستقل پیش آمده است:

● آقای اکبر وقار کاشانی در مؤسسه حسابرسی و خدمات مدیریت حسابداران امروز مشغول به کار شدند.

● شماره تلفن آقایان اسرار حقیقی، بزرگزاده، جامعی، خدایی، داهی، دیلمی پور، موشانی و وقار کاشانی به شرح فهرست حسابداران مستقل، تغییر کرده است.

● شیرین مشیر فاطمی

● زهرا مطلبزاده
مؤسسه حسابرسی
مطلبزاده

● فریدون ایزدپناه

● حمیدرضا قهرایی
سازمان حسابرسی -
اهواز

● غلامرضا صرام
سازمان حسابرسی

حسابداران
مستقل جدید

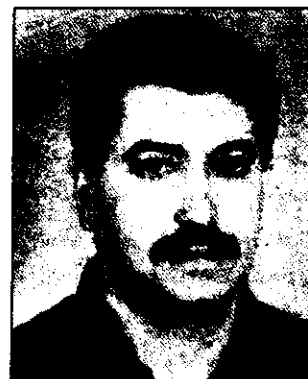
۱۹۸۰ - ملیحه مؤذن
قمصری سازمان بورس اوراق
بهادار تهران

۱۹۷۹ - علی اکبر (حمید)
لطفی مجتمع الکترونیک و
گرافیک ایران شمشه

۱۹۷۸ - علی اصغر خلیفی
مؤسسه حسابرسی پویا پیشه

۱۹۷۷ - امید بهدانش شرکت
کمپرسورسازی ایران

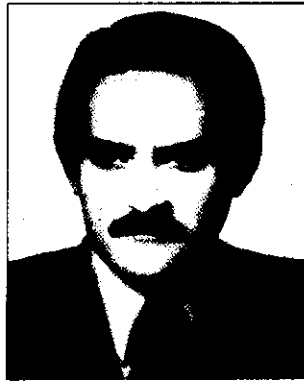
ورق بزنید

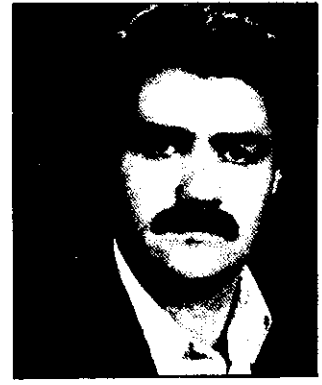
۱۹۸۴ - شیوا سعادت
لاجوردی

۱۹۸۳ - بابک غیانی
کارخانجات صنعتی ملایر

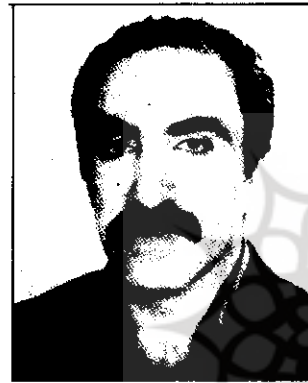
۱۹۸۲ - کامران فرحبید صنایع
فروآلیاژ ایران

۱۹۸۱ - عبدالکریم بهنام
شرکت معادن فاریاب

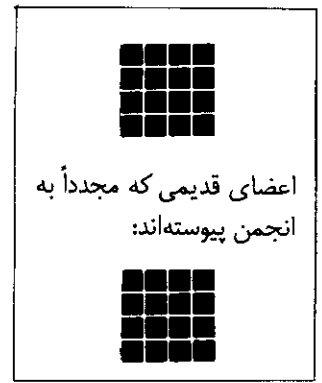
- محمدرضا حاتمی
هنزا

- عباس احمدی

فتح‌اله علوی تبریزی
مؤسسه حسابرسی معاون

اعضای قدیمی که مجدداً به
انجمن پیوسته‌اند:

دنباله

اثرات تک‌نرخی شدن ارز بر نقدینگی شرکتها

اجتماعی ثمری نخواهد داد. در کنار اینها، ابزارها و لوازم دیگری مانند لزوم استقلال بانک مرکزی از دولت، ضرورت کاهش حجم دولت، تجدیدنظر در قوانین گمرکی و مالیاتی و مالکیت بانکها... مورد نیاز است تا بتوان با به‌کارگیری مجموع آنها از اجرای سیاست تک‌نرخی کردن ارز، انتظار پیشگفته را داشت.

به‌طور کلی اجرای هر سیاستی با هر سمتگیری مشخصی، بدون محاسبه آن در چهارچوب یک استراتژی مدون ملی که با قاطعیت تمام به کار گرفته شود، ناممکن است و تک‌نرخی کردن ارز هم باید با

اصلاح ساختار قیمتها، مقررات زدایی، تأمین اجتماعی فراگیر... همراه باشد.

۳-۴ بخش دولت

سیاست تعدیل و آزادسازی اقتصادی، متأسفانه در ایران غالباً با حذف کامل دولت از اقتصاد یکسان پنداشته می‌شود، چنانکه سابقاً لزوم برنامه‌ریزی نیز با سپردن کامل اقتصاد به دولت یکسان دانسته می‌شد. اما واقعیت این است که اولاً دست‌کم در قرن حاضر هنوز کشوری که دولت در تمام شوون اقتصادی آن دخالت مؤثر و گاه تعیین‌کننده نداشته باشد وجود ندارد، و ثانیاً در کشورهای رشیدیابنده از جمله ایران، بدون دخالت و برنامه‌ریزی و هدایت جامع دولت، هیچ‌گونه توسعه‌ای تحقق نخواهد یافت.

بدین لحاظ، اعمال سیاست تک‌نرخی کردن ارز و اقتصادی کردن منطبق امور، به معنای حذف کامل دولت از جریان تصمیمگیریها نیست و نمی‌تواند باشد. در واقع، حتی در دوران اجرای سیاست تعدیل، نرخ ارز نیز باید از سوی دولت ما، مانند هر دولت سرمایه‌داری یا غیر سرمایه‌داری دیگر، تحت کنترل باشد، چیزی که هست، این کنترل نباید و نمی‌تواند با ابزارهای اداری و بخشنامه‌ای صورت بگیرد و در نظر داشتن منطبق اقتصادی در آن الزامی است. بنابراین، تکرار این نکته مهم است که تک‌نرخی کردن ارز و اجرای سیاست تعدیل اقتصادی نیز مانند هر سیاست دیگری، بدون دخالت هوشمندانه، هدفمند، و مؤثر دولت، ممکن و موفق نخواهد بود. ●

دوره عالی

شرکتهای سرمایه گذاری و بازار سرمایه ایران

دانشکده مدیریت دانشگاه امام صادق (ع)

۱۱ تا ۲۴ دی ماه ۱۳۷۳

در این دوره مطالب زیر مورد بحث و گفتگو قرار گرفت:

- تنوع وظایف و طیف گسترده شرکتهای سرمایه گذاری
- نوع فعالیت شرکتهای سرمایه گذاری در ایران
- مراحل شکل گیری و تأسیس شرکتهای سرمایه گذاری
- ارزشیابی سهام شرکتهای سرمایه گذاری
- ارزشیابی عملکرد شرکتهای سرمایه گذاری
- صندوقهای اخلاقی و صندوقهای سرمایه گذاری اسلامی

- سازماندهی شرکتهای سرمایه گذاری
- بازاریابی در شرکتهای سرمایه گذاری
- مسائل حسابداری، قانونی، و حقوقی شرکتهای سرمایه گذاری

اعضای هیئت علمی تمام وقت دوره عبارت بودند از آقایان: دکتر پرویز عقیلی، دکتر علی جهانخانی، دکتر کاوه فیضی، دکتر حسین عبده تبریزی، و مهندس شاهین شایان ارانی. طراحی و مدیریت دوره به عهده آقای دکتر حسین عبده تبریزی بود.

ایران و همچنین دوره تخصصی «ارزشیابی اوراق بهادار» در تابستان سال ۷۳، به اجرا درآمده بود. دوره یاد شده، دومین دوره تخصصی این سری سمینارهای ویژه در مورد بازار سرمایه ایران است. طراحان دوره امیدوارند که ظرف ۶ ماه آینده دو دوره تخصصی دیگر به شرح زیر

۱. دوره عالی مدیریت خطر (Risk Management)

۲. دوره عالی مدیریت مؤسسات تأمین مالی Investment bankers را برگزار کنند.

این دوره طی ۱۰ جلسه سه ساعته در روزهای ۱۱ تا ۲۴ دی ماه ۱۳۷۳ و با حضور مدیران و کارشناسان شرکتهای سرمایه گذاری و مؤسسات مالی کشور در دانشکده مدیریت دانشگاه امام صادق (ع)، به اجرا درآمد.

از این دسته دوره های تخصصی، قبلاً سه دوره عمومی تحت عنوان «دوره عالی مدیریت سرمایه گذاری» در مؤسسه بانکداری ایران، دانشکده علوم اداری دانشگاه تهران، و مرکز آموزش صنایع

رهنمودهای حسابداری

«رهنمودهای حسابداری»

رویاروی تایید، انتقاد و پرسشهای فراوان

بدون تردید فراهم آوردن رهنمودهایی برای کاربرد دقیق استانداردهای حسابداری به شکلی که بتواند راهنمای عمل حسابداران باشد، به رشد و اعتلای حرفه خواهد انجامید. تجربه‌های کشورهای پیشرفته نیز گواهی بر این مدعاست.

در نبود استانداردهای ملی، حسابداران کشور ناگزیر بوده‌اند به هر شکل ممکن بار خود را به منزل مقصود برسانند. به طوری که بر اساس یک نظرخواهی، در این سالها ۳۵٪ از حسابداران ایرانی از رویه‌های جاری مؤسسه متبوع، ۱۰٪ از استانداردهای بین‌المللی، ۲۴٪ از نشریات مرکز تحقیقات تخصصی سازمان حسابرسی و ۳۱٪ از الزامات قانونی پیروی کرده‌اند.

به موجب قانون تشکیل سازمان حسابرسی و اساسنامه قانونی آن، تدوین استانداردهای ملی حسابداری ایران به‌عنوان نیاز اساسی حرفه پذیرفته شده است. به موجب مقررات این قانون وظیفه تدوین اصول و ضوابط حسابداری و حسابرسی در کشور برعهده سازمان حسابرسی گذاشته شده است.

پس از تصویب قانون یاد شده و انطباق ساختار «مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع و سازمان برنامه» با مقررات قانون تشکیل سازمان حسابرسی و تغییر نام آن، کمیته‌ای به نام «کمیته تدوین استانداردهای ملی» تشکیل شد که فعالیت آن همچنان ادامه دارد. در همین حال در اواخر سال ۷۱ کمیته‌ای با عنوان «کمیته تدوین رهنمودهای حسابداری» تحت نظارت مدیرعامل سازمان حسابرسی و با عضویت چهار تن از مدیران این سازمان تشکیل شد. و در آبان ماه ۷۳ جلد اول رهنمودهای حسابداری دربرگیرنده بیانیه‌های شماره ۱ تا ۱۰ آن را به صورت متن

پیشنهادی منتشر کرد. چنانکه در پیشگفتار این مجموعه آمده است پیشبینی می‌شود این کمیته سایر رهنمودهای حسابداری دربرگیرنده استانداردهایی در حدود ۲۰ موضوع مهم حسابداری مورد نیاز جامعه حرفه‌ای را نیز بتدریج تدوین و منتشر کند.

در پایان پیشگفتار «رهنمودهای حسابداری» آمده است: «در ارتباط با تدوین اصول و ضوابط حسابرسی کشور نیز برنامه‌های مشابهی در دستور کار این سازمان قرار دارد.»

سازمان حسابرسی در جای دیگر از پیشگفتار تأکید کرده است که پیش‌نویس بیانیه‌های رهنمود حسابداری در قالب این مجموعه و مجموعه‌های مشابه دراختیار صاحب‌نظران شاغل در حرفه، دانشگاه و صنعت قرار می‌گیرد و پس از جمع‌بندی نظرات رسیده و اصلاحات احتمالی، در آنها، متن نهایی بیانیه‌ها در چارچوب ضوابط مقرر انتشار خواهد یافت و به این ترتیب مشارکت عمومی علاقه‌مندان به اعتلای حرفه حسابداری در فرایند تدوین اصول و ضوابط حسابداری کشور را خواستار شده است. درخورد ذکر است که ناشر این مجموعه کمیته رهنمودهای حسابداری سازمان حسابرسی است.

افزون بر این در ابتدای آن از خوانندگان خواسته شده تا نظرات خود در مورد بیانیه‌های مندرج در این مجموعه را حداکثر تا پایان سال ۷۳ به دبیرخانه کمیته تدوین رهنمودهای حسابداری بفرستند.

مجموعه انتشار یافته حاضر مشتمل بر ۱۰ بیانیه و یک مقدمه توضیحی در ۲۰۶ صفحه و تیراژ ۱۰۰۰۰ نسخه به قیمت ۳۵۰۰ ریال عرضه شده است. بیانیه شماره یک این مجموعه در حکم بیانیه مفاهیم حسابداری است و ۹ بیانیه

دیگر که هر یک در ارتباط با یکی از موضوعهای خاص حسابداری است حکم استاندارد را دارند. عناوین این ده بیانیه به شرح زیر است:

بیانیه شماره ۱: چارچوب تهیه و ارائه صورتهای مالی

بیانیه شماره ۲: افشای رویه‌های حسابداری

بیانیه شماره ۳: شناخت درآمد عملیاتی

بیانیه شماره ۴: حسابداری دارائیه‌ها و

بدهیهای اجتماعی

بیانیه شماره ۵: حسابداری رویدادهای بعد از

تاریخ ترازنامه

بیانیه شماره ۶: گزارش عملکرد مالی

بیانیه شماره ۷: حسابداری تحقیقات و توسعه

بیانیه شماره ۸: حسابداری موجودی مواد و

کالا

بیانیه شماره ۹: حسابداری پیمانهای بلندمدت

بیانیه شماره ۱۰: حسابداری کمکهای

بلاعوض دولت.

انتشار این مجموعه پرسشهای بسیاری را در

میان اعضای حرفه برانگیخته است. برخی یا

بسیاری آن را در شرایط کنونی و نبود هیچ‌گونه

رهنمود یا استاندارد اقدامی چاره‌جویانه و از این‌رو آن

در خور تایید قلمداد می‌کنند. بسیاری این اقدام را

عجولانه و در حکم گریز از تن دادن به تدوین

چارچوب نظری مناسب محیط گزارشگری ایران و

استانداردهای ملی توصیف می‌کنند و از این‌رو آن

را درخور انتقاد می‌دانند. بعضی نیز انتشار

رهنمودها را به‌عنوان راهنمای کاربردی

استانداردهای پذیرفته شده قبل از قبولی یافتن

استانداردهای حسابداری خلاف مشی و رفتار

پذیرفته شده جامعه حسابداری جهان می‌دانند.

سرانجام پیشگفتار مجموعه «رهنمودهای

حسابداری» نیز به گونه‌گونی گروه‌های موافق و

مخالف و پدید آوردن ابهامهای بسیار، دامن

می‌زند. افزون بر این، مهلت کوتاهی که برای

ارسال نظرات حرفه درباره این رهنمودها تعیین

شده، در نزد گروهی تصویب پیشاپیش آن را

تداعی کرده است.

«حسابدار» برای بازتاباندن دیدگاههای

گوناگونی که در اطراف «رهنمودهای

حسابداری» وجود دارد صاحب‌نظران

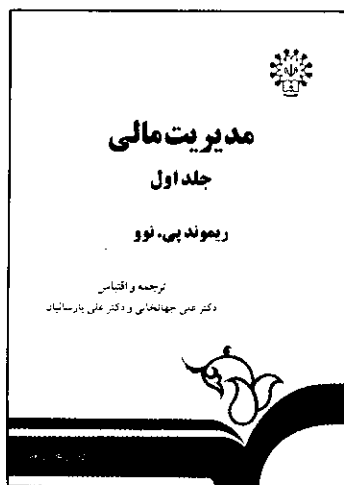
علاقه‌مند را به اظهار نظر در این باره در

شماره آینده ماهنامه فرا می‌خواند. ●

معرفی کتابهای علمی و حرفه‌ای

«مدیریت مالی» (جلد اول):
ریموند پی. نوو، ترجمه و اقتباس
دکتر علی جهانخانی و دکتر علی
پارسائیان، سازمان مطالعه و
تدوین کتب علوم انسانی
دانشگاهها (سمت)، چاپ اول،
تهران، پاییز ۱۳۷۳، ۴۷۴
صفحه، قیمت ۵۰۰۰ ریال.

چنانکه مترجمان کتاب در مقدمه
آورده‌اند، کوشش اصلی این کتاب تشریح
مفاهیم بنیادی دانش مدیریت مالی به
بیانی ساده و گویاست. رویکردی که
کاربرد دانش را افزون و مؤثرتر می‌سازد.

کتاب در دو جلد تدوین شده است که در
زمان حاضر تنها جلد اول آن منتشر شده
است و سرفصلهای آن عبارتند از: دامنه و
روش مدیریت مالی، محیط عملیاتی
مدیریت مالی، تجزیه و تحلیل
صورت‌های مالی، بودجه‌بندی و روشهای
پیش‌بینی، نقطه سر به سر و تجزیه و
تحلیل اهرمها، ریاضیات مالی،
بودجه‌بندی سرمایه‌ای در وضعیت
مطمئن دربرگیرنده معیارها و

تصمیمگیری، بودجه‌بندی سرمایه‌ای در
وضعیت‌های نامطمئن. این کتاب بخشی با
عنوان «پیوست» به همراه دارد که در آن
ریسک و بازده یک قلم از داراییهای
مالی و مجموعه اوراق بهادار بررسی
می‌شود و روشهایی آماری به دست داده
می‌شود که آشکار می‌سازد چرا
سرمایه‌گذاران به عوض سرمایه‌گذاری
در یک سهم، ترجیح می‌دهند
مجموعه‌ای از انواع گوناگون سهام
شرکتهای مختلف را خریداری کنند.

در تدوین کتاب روشی به کار گرفته
شده است که طیف گسترده‌ای از
دانش پژوهان می‌توانند به آسانی از آن
بهره‌مند شوند.

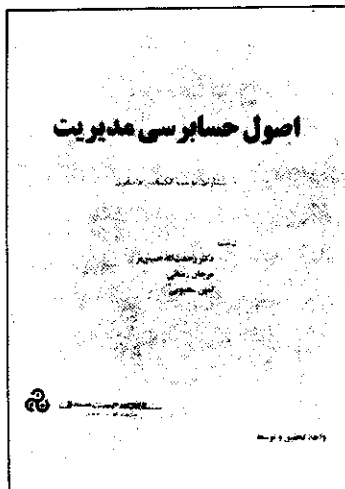
«مدیریت مالی» (جلد اول -
شامل ۳۵۰ مثال و مسئله حل
شده): ترجمه و تألیف احمد
مدرس سبزواری و فرهاد
عبدالله‌زاده، ناشر (مترجمان)،
چاپ اول، تهران، تابستان
۱۳۷۳، ۲۷۹ صفحه، قیمت
۵۰۰۰ ریال

در این کتاب پس از توضیح مختصر
مفاهیم مدیریت مالی، با ذکر مثالی به
روشنگری مفاهیم پرداخته شده است و
در هر فصل پرسشهایی برای مرور
موضوع آن فصل به همراه پاسخ ارائه
شده است و سرانجام در پایان هر فصل
تعدادی مسائل گوناگون نیز طرح شده و
حل آنها نیز به دست داده شده است تا
بدین طریق تکنیکهای کاربردی مفاهیم
مطرح شده در کتاب نیز مورد بررسی قرار
گیرد. کتاب در ۲ جلد پیشبینی شده است
و مترجمان در مقدمه کتاب اظهار
امیدواری کرده‌اند که به انتشار جلد سوم

آن با طرح الگوهای مورد نیاز کشور،
تفاوت و تشابه روشها به همراه ارائه
مباحث تکمیلی توفیق یابند.

جلد اول کتاب دربرگیرنده، کلیات،
تجزیه و تحلیل مالی، پیشبینی مالی،
برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی، مدیریت
سرمایه در گردش، تأمین مالی
کوتاهمدت، ارزش زمانی پول،
بودجه‌بندی سرمایه‌ای (شامل اجاره
بلندمدت) است.

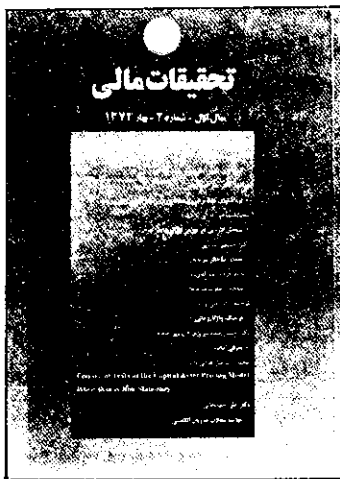
«اصول حسابداری مدیریت»:
ترجمه، دکتر رحمت‌الله حسین‌بر،
مرجان رضایی و امین محبوبی،
سازمان مدیریت صنعتی، چاپ
اول، تهران، پاییز ۱۳۷۳، ۱۹۰
صفحه، قیمت ۶۲۰۰ ریال.

رشته حسابداری مدیریت در ایران
به نسبت ناشناخته است و جز انتشار
برخی مقاله‌ها یا ارائه چند سخنرانی در
سمینارها، تاکنون در مورد بررسی این
مقوله به نحوی جامع کاری انجام نشده
است و این کتاب نخستین کوشش در این
ورق یزید

معرفی نشریه‌های علمی و حرفه‌ای

شماره‌های دوم و سوم فصلنامه «تحقیقات مالی»

هر دو شماره با یادداشت سردبیر آغاز می‌شود. در یادداشت شماره دوم به مسئله خصوصی‌سازی و در شماره سوم به مسئله اوراق مشارکت طرح نواب پرداخته شده است. ویژگی‌های یادداشت‌های سردبیر فصلنامه «تحقیقات مالی» ماهیت روشنگری و چاره‌جویی آنها در عین اختصار است. مطالب این دو

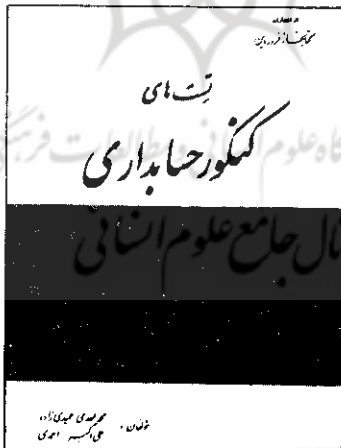

«تست‌های کنکور حسابداری»: محمد مهدی حمیدی‌زاده و علی‌اکبر احمدی، کتابخانه فروردین، چاپ اول، تهران، مرداد ۱۳۷۳، ۱۸۲ صفحه، قیمت ۲۲۰۰ ریال.

ارائه موضوعهای علمی به نحوی که تنها در جلسه کنکور کاربرد داشته باشد، تنها می‌تواند منبع درآمدی برای ارائه‌دهندگان آن باشد، روشی که متأسفانه خواستاران بسیار دارد و بخشی از نامه‌های خوانندگان به ماهنامه «حسابدار» را تشکیل می‌دهد.

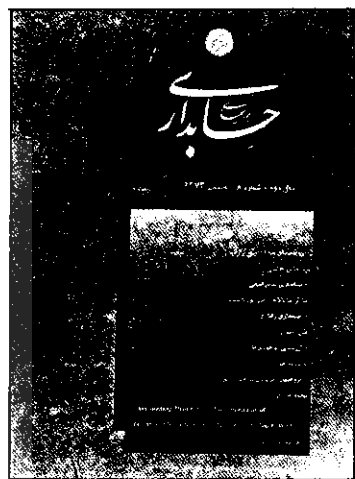
این کتاب نیز که برای شرکت‌کنندگان در کنکور سراسری تدوین شده است، صرف‌نظر از مورد استفاده آن بر برخی یا بیش از این مفاهیم و گزاره‌های منسوخ و نادرست استوار است.

پرسشهای تا بخش چهارم کتاب،

صفحه ۱۲۵ را تهیه کنندگان کتاب طراحی کرده‌اند و سؤالهایی در زمینه اصول حسابداری، حسابداری صنعتی، حسابداری دولتی، حسابرسی به صورت چندجوابی فراهم آورده‌اند و بقیه کتاب را به طرح سئوالات و جوابهای کنکور سراسری سالهای گذشته اختصاص داده‌اند. ●

هشتمین شماره فصلنامه «بررسیهای حسابداری» با یادداشت سردبیر و طرح موضوع بسیار مهم ضرورت ارتقای دانش نظری حسابداران و نادرست شمردن کارایی حسابداری تجربی بدون آگاهی از مبانی نظری آغاز شده است.

مقالات هشتمین شماره بررسیهای حسابداری عبارتند از: «انتظارات» و «دستاوردها» در تئوری سود (عیسی حسین‌پناه)، رویدادهای بعد از تاریخ ترازنامه (سید عباس هاشمی)، حسابداری منابع انسانی (عبدالرضا تالانه - امیر پوریا نسب)، حسابداری رفتاری، (ترجمه و تلخیص علی رحمانی)، ارزشیابی موجودیها (ترجمه و تلخیص معصومه علوی)، پژوهشهای کاربردی در حسابداری (۱) (محمد صادقی) و مقاله انگلیسی

Accounting Profit As A Measurement of Performance; A Case Study of Small Retail Enterprises

(تولید، کنترل موجودی و مهندسی)، حسابرسی مدیریت در بازاریابی و فروش، حسابرسی مدیریت در امور اداری و پرسنلی و حسابرسی مدیریت در بخش داده‌پردازی. در پایان کتاب نیز ضمیمه‌ای دربرگیرنده مجموعه‌ای از چارچوبها، پرسشهای کنترلی برای بخشهای مالی و داده‌پردازی در سازمان به دست داده شده است.

کتاب دارای غلطهای چاپی بسیار و نارساییهای نوشتاری است که امید است در چاپهای بعدی برطرف شود. ●

راستاست که طرح آن بویژه در شرایط کنونی کشور که مؤسسات اقتصادی و شرکتها با نارساییها و ناکاراییهای چشمگیر روبرویند بسیار ضروری و به عنوان نخستین گام در این راه درخور احترام فراوان است.

موضوعهایی که در این کتاب مورد بررسی قرار گرفته، عبارت است از: حسابرسی مدیریت، خطوط کلی حسابرسی مدیریت صنعتی، حسابرسی مدیریت در فعالیتهای امور مالی، حسابرسی مدیریت در امور تدارکات، حسابرسی مدیریت در مورد عملیات

شماره به ترتیب عبارت است از: شماره (۲): استراتژی تأمین مالی بلندمدت شرکتها (ترجمه: دکتر علی جهانخانی)، برداشتهای غلط برخی از محققین در زمینه کارایی بازار سرمایه (محمد اسماعیل فدائی‌نژاد)، سنجش کارایی در بورس اوراق بهادار تهران (دکتر حسنعلی سفیایی)، معمای ساختار سرمایه (ترجمه: فرهاد عبدالله‌زاده)، ساختار مطلوب سرمایه (ترجمه: دکتر علی پارسائیان، و مقاله انگلیسی

Empirical tests of the Capital Asset Pricing Model When Beta is Non Stationary

دنباله حسابداری و کنترل وجوه نقد

پرداختها با صدور چک انجام گیرد برای کنترل دریافتها و پرداختهای نقدی دو مدرک مضاعف یا جداگانه در اختیار خواهد بود. اول، دفتر روزنامه دریافتهای نقدی و دفتر روزنامه پرداختهای نقدی که حاوی ثبتهای مربوط به دریافتها و پرداختهای نقدی موسسه است. دوم، صورتحساب بانک که حاوی وجوه تودیع شده به حساب جاری و برداشتهای از حساب جاری است.

■ **تقسیم وظایف Segregation of Duties.** وظیفه رسیدگی به مندرجات فاکتورها، تصویب فاکتورها، صدور چک و ثبت چکهای صادر شده باید به کارمندان یا دوایر مختلفی محول شود. در این صورت کار یک کارمند توسط کارمند دیگری کنترل می‌شود و در نتیجه مؤسسه می‌تواند کنترل مؤثری را در مورد پرداختهای نقدی به کار برد. ●

تطبيق دهد. هنگامی که چکی با دو امضا صادر می‌شود: (الف) امضاکننده اول باید تمام مراحل چک یک امضایی را بررسی کند و (ب) امضاکننده دوم چک پس از حصول اطمینان از صحت امضای اول چک باید نام گیرنده و مبلغ چک را با فاکتور مطابقت دهد و هر بار یک یا چند مورد از وظایف امضاءکننده اول چک را رسیدگی نماید.

پس از آنکه چک صادر شد باید مهر «پرداخت شد» بر روی فاکتور زده شود و در آن تاریخ پرداخت و شماره چک ذکر گردد. این روش احتمال پرداخت مبلغ فاکتور را بیش از یک بار به حداقل می‌رساند.

■ **اثبات صحت موجودی نقد Proving Cash.** در صورتی که تمام دریافتهای نقدی به بانک تودیع شود و تمام

شماره (۳): سیاست تقسیم سود، رشد و تعیین ارزش سهام (ترجمه: دکتر علی پارسائیان)، کاربرد تئوری نمایندگی در مدیریت مالی (ترجمه: احمد مدرس سبزواری)، ارزیابی مالی پروژه‌های سرمایه‌ای در شرایط تورمی (دکتر علی جهانخانی)، تبدیل به اوراق بهادار کردن وامهای رهنی: شیوه‌ای نو برای تأمین مالی در بخش مسکن (دکتر حسین عبده تبریزی).

بخشی از شماره (۳) فصلنامه تحقیقات مالی به عنوان «مطالعات مالی» به ارائه چکیده‌ی پژوهشهای دانشجویان کارشناسی ارشد اختصاصی یافته است.

در هر دو شماره یاد شده بخشی به ارائه مدخلهایی از فرهنگ واژگان مالی، کار مشترک دکتر حسین عبده تبریزی و پرویز صداقت و بخشی به معرفی کتابهایی در رشته مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری که در کشورهای پیشرفته منتشر شده، اختصاص یافته است. ●